

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Σχολικές Δραστηριότητες

Οι σχολικές μονάδες διαφέρουν μεταξύ τους όχι μόνο στα εξωτερικά τους γνωρίσματα, που συνδέονται με τα δεδομένα ή τις συνθήκες του σχολικού πλαισίου (κτίριο, εξοπλισμός, επάρκεια προσωπικού κ.τ.λ.), αλλά και σε ένα σύνολο χαρακτηριστικών που αφορούν τις διαδικασίες που ακολουθούν και τις πρακτικές που ασκούν για την ανάπτυξη και την εφαρμογή του σχολικού προγράμματος (πρακτικές διοίκησης, κλίμα-σχέσεις-συνεργασίες, ποιότητα μαθησιακής-διδασκτικής διαδικασίας κ.ο.κ.). Τόσο τα δεδομένα του σχολικού πλαισίου, όσο και οι διαδικασίες που αναπτύσσονται μεταξύ των υποκειμένων της σχολικής ζωής, φέρονται να έχουν επίδραση στη μάθηση και την ανάπτυξη των μαθητών και στη διαμόρφωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου.

Μέρος των διαδικασιών που αναπτύσσουν οι σχολικές μονάδες αποτελούν οι σχολικές δραστηριότητες. Ο όρος «σχολικές δραστηριότητες» αναφέρεται στο κεφάλαιο αυτό στην παροχή ευκαιριών από τις σχολικές μονάδες για υποστήριξη και διεύρυνση του προγράμματος σπουδών –μέσω ανάπτυξης δραστηριοτήτων σχολικής ζωής, διοργάνωσης ενημερωτικών εκδηλώσεων, δραστηριοποίησης για την επίτευξη των στόχων και την αξιοποίηση των αρχών της εθνικής πολιτικής, την εξειδίκευσή τους και την ανάπτυξη πρωτοβουλιών που σχετίζονται με τις ιδιαιτερότητες της κάθε σχολικής μονάδας (π.χ. συμμετοχή σε κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα επιλογής και εφαρμογή παρεμβατικών πρακτικών). Οι δραστηριότητες αυτές παρέχουν το μέτρο της σημασίας που αποδίδεται από τις σχολικές μονάδες στην ικανοποίηση των αναγκών όλων των μαθητών και τη μεγιστοποίηση του διδακτικού, παιδαγωγικού και κοινωνικού έργου του σχολείου. Παρέχουν ταυτόχρονα τρόπο έμμεσου προσδιορισμού του εκπαιδευτικού αποτελέσματος, ιδιαίτερα σε τομείς όπως η συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών –τομείς στους οποίους η αποτίμηση των εκπαιδευτικών επιτευγμάτων του σχολείου, με τεχνικές απ' ευθείας ποσοτικής μέτρησης και άμεσης παρατήρησης, αποτελεί σχετικά δύσκολη και πολύπλοκη διαδικασία.

Οι ενότητες που ακολουθούν παρέχουν στοιχεία για τις σχολικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται από τις σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας δημόσιας εκπαίδευσης, με ειδικότερη αναφορά στα παρακάτω:

- *την οργάνωση της σχολικής ζωής*: τη δραστηριοποίηση των σχολικών μονάδων για την οργάνωση της καθημερινής σχολικής πρακτικής έτσι ώστε να υποστηρίζεται, μέσα από τη συμμετοχή των μαθητών (π.χ. αυτοδιοίκηση-μαθητικές κοινότητες), τη συνεργασία τους (π.χ. ομαδικές εργασίες) και την ανάληψη πρωτοβουλιών (οργάνωση δραστηριοτήτων από

- τους ίδιους τους μαθητές), η ολόπλευρη εξέλιξη των μαθητών –ατομική, κοινωνική και πολιτική
- τον εμπλουτισμό του προγράμματος σπουδών με *τη διοργάνωση ειδικών ενημερωτικών εκδηλώσεων* για θέματα που αφορούν τη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα αλλά και τις ιδιαιτερότητες της κάθε σχολικής μονάδας (π.χ. ενημερωτικές εκδηλώσεις για θέματα διατροφής, περιβάλλοντος, ναρκωτικών κ.λπ.)
 - *τη συμμετοχή σε μαθητικούς διαγωνισμούς* για την υποστήριξη των στόχων των επί μέρους γνωστικών αντικειμένων, την ανάπτυξη της δημιουργικότητας των μαθητών, την προβολή της εργασίας τους και την ανάδειξη των δυνατοτήτων τους
 - *την πραγματοποίηση προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων*: την ανάληψη σχολικών πρωτοβουλιών για εφαρμογή προγραμμάτων, που υλοποιούνται στο πλαίσιο των κεντρικών δράσεων του Υπουργείου Παιδείας, όπως αγωγής υγείας, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, προγραμμάτων πολιτισμού κ.λπ., με στόχο την ενίσχυση της υπευθυνότητας, της αυτοπεποίθησης, της προσωπικότητας και της ικανότητας των μαθητών για την υιοθέτηση θετικών τρόπων και στάσεων ζωής
 - *τη συμμετοχή στο Πρόγραμμα της Ολυμπιακής Παιδείας* που υλοποιείται από το Υπουργείο Παιδείας με στόχο την ανάπτυξη του ολυμπιακού ιδεώδους και του αθλητικού πνεύματος στους μαθητές, και
 - *την εφαρμογή ερευνητικών/εκπαιδευτικών προγραμμάτων και καινοτομιών* σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Σπουδών του ΥΠΕΠΘ, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, τα Παιδαγωγικά Τμήματα των Πανεπιστημίων που συνεργάζονται με το Υπουργείο Παιδείας, την Ευρωπαϊκή Ένωση – προγράμματα δράσεων και μεταρρυθμίσεων σε τομείς που προωθούν την υψηλή ποιότητα και την αποδοτικότητα της εκπαίδευσης (π.χ. προγράμματα για την ανανέωση του περιεχομένου της σχολικής γνώσης, τη χρησιμοποίηση νέων εκπαιδευτικών μέσων και πρακτικών, την ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης της εκπαίδευσης, την προώθηση των ίσων ευκαιριών, κ.λπ.).

Κάθε έτος «Αποτύπωσης» οι καταχωρήσεις που γίνονται στη Βάση Δεδομένων για τα παραπάνω θέματα αφορούν κυρίως το προηγούμενο σχολικό έτος (η επικαιροποίηση των στοιχείων των σχολείων πραγματοποιείται συνήθως κατά το πρώτο εξάμηνο κάθε σχολικού έτους όταν η υλοποίηση σχολικών δραστηριοτήτων για το έτος αυτό είναι ακόμη σε εξέλιξη) και γι' αυτό τα περισσότερα από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στη συνέχεια αναφέρονται στο σχολικό έτος 2002-03. Όπως και στις προηγούμενες ενότητες, τα στοιχεία αυτά έχουν ποσοτική μορφή και δίνονται σε επίπεδο χώρας, βαθμίδας και περιφέρειας κατά περίπτωση.

6.1. Σχολική Ζωή

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται η δραστηριοποίηση των σχολικών μονάδων για την οργάνωση της σχολικής ζωής. Η μορφή, η έκταση και ο χαρακτήρας της σχολικής ζωής που αναπτύσσουν τα σχολεία καταγράφεται με αναφορά:

- σε *καλλιτεχνικές-πολιτιστικές δραστηριότητες*, όπως ζωγραφικής, χειροτεχνίας, χορωδίας, θεάτρου, χορού, φωτογραφίας, λογοτεχνίας, φιλοτελισμού, έκδοσης βιβλίου και εφημερίδας κ.ά.
- σε *αθλητικές δραστηριότητες*, όπως μπάσκετ, ποδοσφαίρου, βόλλει, στίβου, ενόργανης γυμναστικής, σκακιού κ.ά.
- σε *περιβαλλοντικές δραστηριότητες*, σχετικές με τη δενδροφύτευση, το σχολικό κήπο, την ανακύκλωση, τον ευημερισμό του σχολείου, και
- στη *διοργάνωση εκθέσεων* –όπως βιβλίου, αφίσας, χειροτεχνίας, ζωγραφικής, φωτογραφίας κ.ά.

Ειδικότερα, καταγράφονται οι δραστηριότητες (καλλιτεχνικές-πολιτιστικές, αθλητικές, περιβαλλοντικές, διοργάνωση εκθέσεων) για την ανάπτυξη των οποίων κατά το σχολικό έτος 2002-03 λειτούργησε σχολική ομάδα (πίνακες 6.1.1 και 6.1.2) και πραγματοποιήθηκαν ανοικτές εκδηλώσεις σε γονείς (πίνακας 6.1.3), καθώς και οι δραστηριότητες οι οποίες προγραμματίστηκαν και υλοποιήθηκαν από τα σχολεία κατά το σχολικό έτος 2003-04 (πίνακας 6.1.4). Περιλαμβάνονται επίσης στοιχεία για τις διδακτικές ώρες που διατέθηκαν από τις σχολικές μονάδες για ένα σύνολο δραστηριοτήτων σχολικής ζωής, όπως εκδρομές, εκπαιδευτικές επισκέψεις, εορτές, εκκλησιασμό, επιστημονική ενημέρωση των εκπαιδευτικών κ.λπ. (πίνακας 6.1.5), στο πλαίσιο της ανάπτυξης και εφαρμογής του σχολικού προγράμματος.

Ο πίνακας 6.1.1 παρέχει στοιχεία για τις σχολικές μονάδες στις οποίες κατά το σχολικό έτος 2002-03 λειτούργησε ομάδα για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων σχολικής ζωής ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και είδος δραστηριότητας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, σημαντικό ποσοστό νηπιαγωγείων ανέπτυξε δραστηριότητες που αφορούν το θέατρο (52,5%), το χορό (25,4%), τη ζωγραφική (24%), τη χειροτεχνία (20,3%) και τον ευημερισμό του σχολικού χώρου (30%). Σε σημαντικό ποσοστό δημοτικών σχολείων λειτούργησε ομάδα για θεατρικές δραστηριότητες (51,9%), δραστηριότητες χορού (46,3%) και χορωδίας (42,5%). Επίσης, σε αρκετά μεγάλο αριθμό δημοτικών λειτούργησε ομάδα μπάσκετ (36,9%), ποδοσφαίρου (32,8%), βόλλει (26,5%) και στίβου (24,1%), ενώ τα σχολεία που ανέπτυξαν δραστηριότητες σχετικές με τον ευημερισμό του σχολείου και τη δενδροφύτευση αντιπροσωπεύουν αντίστοιχα το 44,2% και το 23,8% του συνόλου των δημοτικών. Αξιοσημείωτα είναι και τα ποσοστά των δημοτικών σχολείων στα οποία λειτούργησε ομάδα για τη διοργάνωση εκθέσεων ζωγραφικής (33,2%), βιβλίου (23%) και χειροτεχνίας (20,9%). Στα γυμνάσια η συμμετοχή των σχολείων φαίνεται μεγαλύτερη σε καλλιτεχνικές-πολιτιστικές

δραστηριότητες που αφορούν τη χορωδία (58,4%), το χορό (39,6%) και το θέατρο (30,5%), σε αθλητικές δραστηριότητες όπως μπάσκετ (56,1%), βόλεϊ (52,7%), ποδοσφαίρου (48,9%) και στίβου (29,8%), σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες σχετικές με τον ευπρεπισμό του σχολείου (39,9%) αλλά και την ανακύκλωση (21,4%) και τη δένδροφύτευση (20,8%) και στη διοργάνωση εκθέσεων ζωγραφικής (26,5%). Στο δεύτερο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (λύκεια και ΤΕΕ) σημαντικός είναι ο αριθμός των σχολείων στα οποία λειτούργησε ομάδα χορωδίας (37,7% των λυκείων και 27,5% των ΤΕΕ), χορού (30,2% των λυκείων και 21,2% των ΤΕΕ), μπάσκετ (60,7% των λυκείων και 41,1% των ΤΕΕ), ποδοσφαίρου (59% των λυκείων και 50,9% των ΤΕΕ), βόλεϊ (55,3% των λυκείων και 30,7% των ΤΕΕ) και ομάδα για τον ευπρεπισμό του σχολικού χώρου (25,5% των λυκείων και 31,4% των ΤΕΕ).

Ο πίνακας 6.1.2 εμφανίζει την κατανομή των δραστηριοτήτων σχολικής ζωής για τις οποίες λειτούργησε ομάδα κατά το σχολικό έτος 2002-03 ανά είδος δραστηριότητας και βαθμίδα εκπαίδευσης. Στα νηπιαγωγεία η πλησιονότητα των δραστηριοτήτων που αναπτύχθηκαν ήταν καλλιτεχνικές-πολιτιστικές (το 54,7% των δραστηριοτήτων), περιβαλλοντικές (το 19,2% των δραστηριοτήτων) και δραστηριότητες σχετικές με τη διοργάνωση εκθέσεων (το 12,8% των δραστηριοτήτων). Στα δημοτικά οι καλλιτεχνικές-πολιτιστικές δραστηριότητες αντιπροσωπεύουν το 38,2% του συνόλου των δραστηριοτήτων και ακολουθούν οι αθλητικές με ποσοστό 23,9%, οι περιβαλλοντικές με 17,5% και η διοργάνωση εκθέσεων με 14,8%. Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση οι αθλητικές δραστηριότητες φαίνεται ότι είναι συγκριτικά οι περισσότερες, με ποσοστά που ανέρχονται αντίστοιχα στα γυμνάσια, λύκεια και ΤΕΕ σε 33%, 46,3% και 36,3%. Στο διάγραμμα 6.1 παρουσιάζεται συγκεντρωτικά για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης η κατανομή των δραστηριοτήτων σχολικής ζωής για τις οποίες λειτούργησε ομάδα κατά το σχολικό έτος 2002-3 ανά είδος δραστηριότητας.

Ο πίνακας 6.1.3 δίνει πληροφορίες για τις σχολικές μονάδες οι οποίες κατά το σχολικό έτος 2002-03 οργάνωσαν εκδηλώσεις σε γονείς για την παρουσίαση της δημιουργικής εργασίας που ανέπτυξαν στις παραπάνω δραστηριότητες, ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και κατηγορία δραστηριότητας. Φαίνεται ότι σημαντικό ποσοστό νηπιαγωγείων οργάνωσε εκδηλώσεις που αφορούν το θέατρο και το χορό (αντίστοιχα το 49,1% και το 21,3% των νηπιαγωγείων), καθώς και εκθέσεις ζωγραφικής και χειροτεχνίας (το 14,9% και το 14,2% των νηπιαγωγείων αντίστοιχα). Αξιοσημείωτο ποσοστό δημοτικών σχολείων πραγματοποίησε εκδηλώσεις σχετικές με το θέατρο (48,6%), το χορό (39,8%) και τη χορωδία (36,1%) και οργάνωσε εκθέσεις ζωγραφικής (27,5%). Μεγάλος αριθμός γυμνασίων πραγματοποίησε εκδηλώσεις χορωδίας (30,6%), χορού (27,4%) και θεάτρου (23,4%), αθλητικές εκδηλώσεις, όπως αγώνες μπάσκετ, ποδοσφαίρου και βόλεϊ (το 18,3%, το 17,4% και το 17,3% των γυμνασίων αντίστοιχα) και εκθέσεις

ζωγραφικής (το 17,6% των γυμνασίων). Τα λύκεια πραγματοποίησαν κυρίως εκδηλώσεις χορού και χορωδίας (το 19,6% και το 19,2% των λύκείων αντίστοιχα), μπάσκετ, ποδοσφαίρου και βόλλει (το 18,8%, το 19,1% και το 17,7% των λύκείων αντίστοιχα).

Η συμμετοχή των σχολικών μονάδων όσον αφορά τον προγραμματισμό και την υλοποίηση δραστηριοτήτων σχολικής ζωής κατά το σχολικό έτος 2003-04 παρουσιάζεται στον πίνακα 6.1.4. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, η συμμετοχή των σχολείων σε δραστηριότητες σχολικής ζωής, αν και χαρακτηρίζεται από μικρότερα ποσοστά, είναι ανάλογη με αυτήν του σχολικού έτους 2002-03 (βλ. πίνακα 6.1.1).

Πίνακας 6.1.1. Συμμετοχή σχολείων σε καλλιτεχνικές, αθλητικές και άλλες δραστηριότητες σχολικής ζωής ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και είδος δραστηριότητας (2002-03)

Είδος δραστηριότητας	Αριθμός και ποσοστό (%) σχολείων που ανέπτυξαν δραστηριότητες σχολικής ζωής		Νηπιαγωγεία		Δημοτικά		Γυμνάσια		Ενιαία Λύκεια		ΤΕΕ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Καλλιτεχνικές- Ποιτιστικές												
Ζωγραφική	2231	15,4	1302	24,0	683	12,6	205	10,9	28	2,2	13	2,8
Χειροτεχνία	1537	10,6	1101	20,3	374	6,9	55	2,9	3	0,2	4	0,9
Χορωδία	4811	33,3	810	14,9	2304	42,5	1098	58,4	472	37,7	127	27,5
Άλλη μουσική δραστηριότητα	1823	12,6	875	16,1	509	9,4	228	12,1	167	13,3	44	9,5
Θέατρο	6578	45,5	2853	52,5	2810	51,9	574	30,5	266	21,2	75	16,2
Χορός	5107	35,4	1378	25,4	2508	46,3	745	39,6	378	30,2	98	21,2
Φωτογραφία	740	5,1	243	4,5	294	5,4	98	5,2	61	4,9	44	9,5
Λογοτεχνία	133	0,9	22	0,4	62	1,1	28	1,5	20	1,6	1	0,2
Φιλότεχνισμός	130	0,9	55	1,0	64	1,2	7	0,4	3	0,2	1	0,2
Έκδοση βιβλίου	328	2,3	88	1,6	145	2,7	71	3,8	22	1,8	2	0,4
Έκδοση εφημερίδας	1448	10,0	213	3,9	854	15,8	242	12,9	110	8,8	29	6,3
Άλλες καλλιτεχνικές-ποιτιστικές δραστηριότητες*	3355	23,2	1102	20,3	1206	22,3	634	33,7	306	24,4	107	23,2
Αθλητικές												
Μπάσκετ	4105	28,4	101	1,9	1999	36,9	1055	56,1	760	60,7	190	41,1
Ποδόσφαιρο	3776	26,1	105	1,9	1777	32,8	920	48,9	739	59,0	235	50,9
Βόλεϊ	3293	22,8	32	0,6	1435	26,5	991	52,7	693	55,3	142	30,7
Στίβος	2371	16,4	136	2,5	1305	24,1	560	29,8	302	24,1	68	14,7
Ενόργανη Γυμναστική	434	3,0	205	3,8	156	2,9	50	2,7	19	1,5	4	0,9
Σκάκι	490	3,4	9	0,2	329	6,1	99	5,3	44	3,5	9	1,9
Άλλες αθλητικές δραστηριότητες**	1869	12,9	102	1,9	861	15,9	546	29,0	302	24,1	58	12,6

Πίνακας 6.1.2. Κατανομή καλλιτεχνικών, αθλητικών και άλλων δραστηριοτήτων σχολικής ζωής ανά είδος δραστηριότητας και βαθμίδα εκπαίδευσης (2002 – 2003)

Είδος δραστηριότητας	Αριθμός και ποσοστό (%) δραστηριοτήτων σχολικής ζωής που πραγματοποιήθηκαν																					
	Σύνολο				Νηπιαγωγεία				Δημοτικά				Γυμνάσια				Ενιαία Λύκεια				TEE	
	N	% ανά κατη-γορία	% επί του συνόλου	N	% ανά κατη-γορία	% επί του συνόλου	N	% ανά κατη-γορία	% επί του συνόλου	N	% ανά κατη-γορία	% επί του συνόλου	N	% ανά κατη-γορία	% επί του συνόλου							
Καλλιτεχνικές-Πολιτιστικές	30773	100	40,8	10851	100,0	54,7	12887	100,0	38,2	4457	100,0	33,0	1989	100,0	30,7	589	100,0	29,9				
Ζωγραφική	2231	7,2	3,0	1302	12,0	6,6	683	5,3	2,0	205	4,6	1,5	28	1,4	0,4	13	2,2	0,7				
Χειροτεχνία	1537	5,0	2,0	1101	10,1	5,6	374	2,9	1,1	55	1,2	0,4	3	0,2	0,0	4	0,7	0,2				
Χορωδία	4811	15,6	6,4	810	7,5	4,1	2304	17,9	6,8	1098	24,6	8,1	472	23,7	7,3	127	21,6	6,4				
Άλλη μουσική δραστηριότητα	1823	5,9	2,4	875	8,1	4,4	509	3,9	1,5	228	5,1	1,7	167	8,4	2,6	44	7,5	2,2				
Θέατρο	6578	21,4	8,7	2853	26,3	14,4	2810	21,8	8,3	574	12,9	4,3	266	13,4	4,1	75	12,7	3,8				
Χορός	6140	20,0	8,1	1698	15,6	8,6	2998	23,3	8,9	890	20,0	6,6	443	22,3	6,8	111	18,8	5,6				
Φωτογραφία	740	2,4	1,0	243	2,2	1,2	294	2,3	0,9	98	2,2	0,7	61	3,1	0,9	44	7,5	2,2				
Λογοτεχνία	133	0,4	0,2	22	0,2	0,1	62	0,5	0,2	28	0,6	0,2	20	1,0	0,3	1	0,2	0,1				
Φιλοτέλειμος	130	0,4	0,2	55	0,5	0,3	64	0,5	0,2	7	0,2	0,1	3	0,2	0,0	1	0,2	0,1				
Έκδοση βιβλίου	328	1,1	0,4	88	0,8	0,4	145	1,1	0,4	71	1,6	0,5	22	1,1	0,3	2	0,3	0,1				
Έκδοση εφημερίδας	1448	4,7	1,9	213	2,0	1,1	854	6,6	2,5	242	5,4	1,8	110	5,5	1,7	29	4,9	1,5				
Άλλες καλλιτεχνικές-πολιτιστικές δραστηριότητες*	4874	15,8	6,5	1591	14,7	8,0	1790	13,9	5,3	961	21,6	7,1	394	19,8	6,1	138	23,4	7,0				
Αθλητικές	16929	100	22,4	698	100,0	3,5	8067	100,0	23,9	4447	100,0	33,0	3002	100,0	46,3	715	100,0	36,3				
Μπάσκετ	4105	24,2	5,4	101	14,5	0,5	1999	24,8	5,9	1055	23,7	7,8	760	25,3	11,7	190	26,6	9,6				
Ποδόσφαιρο	3776	22,3	5,0	105	15,0	0,5	1777	22,0	5,3	920	20,7	6,8	739	24,6	11,4	235	32,9	11,9				
Βόλεϊ	3293	19,5	4,4	32	4,6	0,2	1435	17,8	4,3	991	22,3	7,3	693	23,1	10,7	142	19,9	7,2				
Στίβος	2371	14,0	3,1	136	19,5	0,7	1305	16,2	3,9	560	12,6	4,2	302	10,1	4,7	68	9,5	3,4				

Ενόργανη Γυμναστική	434	2,6	0,6	205	29,4	1,0	156	1,9	0,5	50	1,1	0,4	19	0,6	0,3	4	0,6	0,2
Σκάκι	490	2,9	0,6	9	1,3	0,0	329	4,1	1,0	99	2,2	0,7	44	1,5	0,7	9	1,3	0,5
Άλλες αθλητικές δραστηριότητες**	2460	14,5	3,3	110	15,8	0,6	1066	13,2	3,2	772	17,4	5,7	445	14,8	6,9	67	9,4	3,4
Περιβαλλοντικές	12715	100,0	16,8	3805	100,0	19,2	5903	100,0	17,5	1855	100,0	13,8	789	100,0	12,2	363	100,0	18,4
Δενδροφύτευση	2403	18,9	3,2	491	12,9	2,5	1290	21,9	3,8	392	21,1	2,9	155	19,6	2,4	75	20,7	3,8
Σχολικός κήπος	2582	20,3	3,4	910	23,9	4,6	1167	19,8	3,5	310	16,7	2,3	114	14,4	1,8	81	22,3	4,1
Ανακύκλωση	2490	19,6	3,3	774	20,3	3,9	1051	17,8	3,1	402	21,7	3,0	201	25,5	3,1	62	17,1	3,1
Ευρωπαϊκός σχοδείου	5240	41,2	6,9	1630	42,8	8,2	2395	40,6	7,1	751	40,5	5,6	319	40,4	4,9	145	39,9	7,4
Διοργάνωση εκθέσεων	10085	100	13,4	2541	100,0	12,8	4995	100,0	14,8	1989	100,0	14,7	373	100,0	5,7	187	100,0	9,5
Βιβλίου	1993	19,8	2,6	261	10,3	1,3	1248	25,0	3,7	347	17,4	2,6	119	31,9	1,8	18	9,6	0,9
Αφίσας	280	2,8	0,4	33	1,3	0,2	143	2,9	0,4	60	3,0	0,4	30	8,0	0,5	14	7,5	0,7
Χειροτεχνίας	2308	22,9	3,1	924	36,4	4,7	1132	22,7	3,4	215	10,8	1,6	20	5,4	0,3	17	9,1	0,9
Ζωγραφικής	3372	33,4	4,5	967	38,1	4,9	1800	36,0	5,3	499	25,1	3,7	69	18,5	1,1	37	19,8	1,9
Φωτογραφίας	761	7,5	1,0	173	6,8	0,9	371	7,4	1,1	110	5,5	0,8	70	18,8	1,1	37	19,8	1,9
Άλλες εκθέσεις***	1371	13,6	1,8	183	7,2	0,9	301	6,0	0,9	758	38,1	5,6	65	17,4	1,0	64	34,2	3,2
Άλλες δραστη- ριότητες****	4978	100	6,6	1935	100,0	9,8	1850	100,0	5,5	740	100,0	5,5	335	100,0	5,2	118	100,0	6,0
Σύνολο Δραστηριοτήτων	75480	100	100,0	19830	100,0	100,0	33702	100,0	100,0	13488	100,0	100,0	6488	100,0	100,0	1972	100,0	100,0

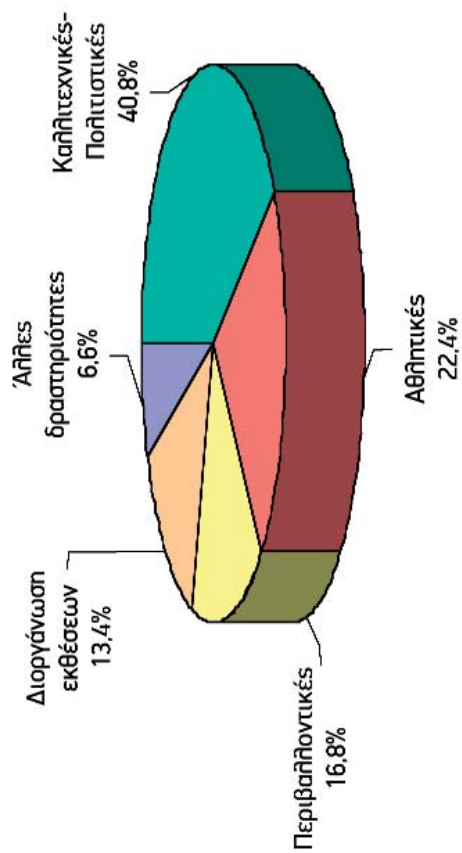
* στις άλλες καλλιτεχνικές – πολιτιστικές δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται καταγραφές που αφορούν: άλλη καλλιτεχνική δραστηριότητα, ζαχαρο-πιαστική, μουσείο, πολιτιστικό μονοήμερο, προβολή ταινίας

** στις άλλες αθλητικές δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται καταγραφές που αφορούν: άλλη αθλητική δραστηριότητα, ανώμαλος δρόμος, κολύμβηση, πάλη, πογκ – πογκ, τένις, χάντμπολ

*** στις άλλες εκθέσεις συμπεριλαμβάνονται καταγραφές που αφορούν: εκθέσεις ιστορίας, κεραμικής, παραδοσιακής τέχνης, τεχνολογίας, άλλη έκθεση

**** στις άλλες δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται καταγραφές που αφορούν: άλλη δραστηριότητα, φιθανθρωπική εκδήλωση, εκδήλωση για τη γιορτή της μητέρας

Διάγραμμα 6.1. Κατανομή δραστηριοτήτων σχολικής ζωής ανά είδος δραστηριότητας (2002-03)

Πίνακας 6.1.3. Πραγματοποίηση εκδηλώσεων για καλλιτεχνικές, αθλητικές και άλλες δραστηριότητες σχολικής ζωής ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και είδος δραστηριότητας (2002-03)

Είδος δραστηριότητας	Αριθμός και ποσοστό (%) σχολείων που πραγματοποιήσαν εκδηλώσεις για δραστηριότητες											
	Σύνολο		Νηπιαγωγεία		Δημοτικά		Γυμνάσια		Ενιαία Λύκεια		ΤΕΕ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Καλλιτεχνικές-Πολιτιστικές												
Ζωγραφική	1056	7,3	578	10,6	372	6,9	90	4,8	11	0,9	5	1,1
Χειροτεχνία	809	5,6	556	10,2	222	4,1	28	1,5	1	0,1	2	0,4
Χορωδία	3568	24,7	738	13,6	1957	36,1	575	30,6	241	19,2	57	12,3
Άλλη μουσική δραστηριότητα	1449	10,0	679	12,5	443	8,2	178	9,5	119	9,5	30	6,5
Θέατρο	5980	41,4	2666	49,1	2631	48,6	441	23,4	189	15,1	53	11,5
Χορός	4126	28,6	1155	21,3	2155	39,8	515	27,4	245	19,6	56	12,1
Φωτογραφία	500	3,5	164	3,0	222	4,1	56	3,0	37	3,0	21	4,5
Λογοτεχνία	66	0,5	11	0,2	34	0,6	11	0,6	9	0,7	1	0,2
Φιλοτελισμός	56	0,4	20	0,4	28	0,5	5	0,3	2	0,2	1	0,2
Έκδοση βιβλίου	209	1,4	56	1,0	107	2,0	36	1,9	10	0,8	0	0,0
Έκδοση εφημερίδας	661	4,6	121	2,2	385	7,1	109	5,8	39	3,1	7	1,5
Άλλες καλλιτεχνικές-πολιτιστικές δραστηριότητες*	1720	11,9	586	10,8	695	12,8	290	15,4	93	7,4	56	12,1
Αθλητικές												
Μπάσκετ	1848	12,8	20	0,4	1190	22,0	345	18,3	236	18,8	57	12,3
Ποδόσφαιρο	1718	11,9	24	0,4	1058	19,5	327	17,4	239	19,1	70	15,2
Βόλει	1417	9,8	8	0,1	822	15,2	325	17,3	222	17,7	40	8,7
Στίβος	1212	8,4	77	1,4	830	15,3	191	10,2	91	7,3	23	5,0
Ενόργανη Γυμναστική	241	1,7	93	1,7	120	2,2	18	1,0	8	0,6	2	0,4
Σκάκι	218	1,5	3	0,1	169	3,1	33	1,8	10	0,8	3	0,6
Άλλες αθλητικές δραστηριότητες**	1008	7,0	83	1,5	599	11,1	200	10,6	99	7,9	27	5,8

Περιβαλλοντικές																			
Δενδροφύτευση	791	5,5	169	3,1	440	8,1	119	6,3	43	3,4	20	4,3							
Σχολικός κήπος	797	5,5	303	5,6	351	6,5	91	4,8	35	2,8	17	3,7							
Ανακύκλωση	857	5,9	279	5,1	412	7,6	95	5,1	53	4,2	18	3,9							
Ευπρεπισμός σχολείου	1522	10,5	520	9,6	752	13,9	166	8,8	63	5,0	21	4,5							
Διοργάνωση εκθέσεων																			
Βιβλίου	1637	11,3	218	4,0	1095	20,2	229	12,2	78	6,2	17	3,7							
Αφίσας	224	1,6	32	0,6	123	2,3	41	2,2	17	1,4	11	2,4							
Χειροτεχνίας	1918	13,3	769	14,2	989	18,3	137	7,3	12	1,0	11	2,4							
Ζωγραφικής	2702	18,7	810	14,9	1492	27,5	331	17,6	43	3,4	26	5,6							
Φωτογραφίας	629	4,4	159	2,9	323	6,0	75	4,0	43	3,4	29	6,3							
Άλλες εκθέσεις**	863	6,0	130	2,4	236	4,4	429	22,8	29	2,3	39	8,4							
Άλλες δραστηριότητες***	2360	16,3	1043	19,2	911	16,8	268	14,2	102	8,1	36	7,8							

* στις άλλες καλλιτεχνικές – πολιτιστικές δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται καταγραφές που αφορούν: άλλη καλλιτεχνική δραστηριότητα, ζαχαρο-πιάστική, μουσείο, πολιτιστικό μονοήμερο, προβολή ταινίας

** στις άλλες αθλητικές δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται καταγραφές που αφορούν: άλλη αθλητική δραστηριότητα, ανώμαλος δρόμος, καλύμψη, πιάτσο, πογκ – τένις, χάντμπολ

*** στις άλλες εκθέσεις συμπεριλαμβάνονται καταγραφές που αφορούν: εκθέσεις ιστορίας, κεραμικής, παραδοσιακής τέχνης, τεχνολογίας, άλλη έκθεση

**** στις άλλες δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται καταγραφές που αφορούν: άλλη δραστηριότητα, φιθανθρωπική εκδήλωση, εκδήλωση για τη γιορτή της μητέρας

Ανακύκλωση	2006	13,9	676	12,4	871	16,1	288	15,3	133	10,6	38	8,2
Ευρωπαϊκός σχολείου	3893	26,9	1223	22,5	1824	33,7	532	28,3	217	17,3	97	21,0
Διοργάνωση εκθέσεων												
Βιβλίου	1672	11,6	256	4,7	1071	19,8	249	13,2	78	6,2	18	3,9
Αφίσας	246	1,7	41	0,8	121	2,2	52	2,8	19	1,5	13	2,8
Χειροτεχνίας	1961	13,6	830	15,3	958	17,7	146	7,8	15	1,2	12	2,6
Ζωγραφικής	2861	19,8	868	16,0	1533	28,3	385	20,5	48	3,8	27	5,8
Φωτογραφίας	678	4,7	165	3,0	333	6,1	101	5,4	54	4,3	25	5,4
Άλλες εκθέσεις***	958	6,6	163	3,0	225	4,2	496	26,4	37	3,0	37	8,0
Άλλες δραστηριότητες****	3247	22,5	1403	25,8	1166	21,5	428	22,8	182	14,5	68	14,7

* στις άλλες καλλιτεχνικές – πολιτιστικές δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται καταγραφές που αφορούν: άλλη καλλιτεχνική δραστηριότητα, ζαχαροπλαστική, μουσείο, πολιτιστικό μονοήμερο, προβολή ταινίας

** στις άλλες αθλητικές δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται καταγραφές που αφορούν: άλλη αθλητική δραστηριότητα, ανώμαλος δρόμος, κοτύμβισον, πιάτσο, ποινγκ – ποινγκ, τένις, χάντμπολ

*** στις άλλες εκθέσεις συμπεριλαμβάνονται καταγραφές που αφορούν: εκθέσεις ιστορίας, κεραμικής, παραδοσιακής τέχνης, τεχνολογίας, άλλη έκθεση

**** στις άλλες δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται καταγραφές που αφορούν: άλλη δραστηριότητα, φιλανθρωπική εκδήλωση, εκδήλωση για τη γιορτή της μητέρας

Στο πλαίσιο ανάπτυξης της σχολικής ζωής και εφαρμογής του σχολικού προγράμματος, οι εκπαιδευτικές επισκέψεις και οι εκδρομές, οι σχολικές γιορτές, ο εκκλησιασμός, η επικοινωνία και η συνεργασία με τους γονείς, οι επιμορφώσεις των εκπαιδευτικών, η οργάνωση των μαθητών σε συνεργαζόμενες μαθητικές κοινότητες, αποτελούν σημαντικούς τομείς δραστηριοποίησης της σχολικής μονάδας. Στοιχεία για τη δραστηριοποίηση των σχολικών μονάδων στους τομείς αυτούς κατά το σχολικό έτος 2002-03 δίνει ο πίνακας 6.1.5. Γίνεται αναφορά στο μέσο αριθμό δραστηριοτήτων ανά σχολείο που πραγματοποίησε την αντίστοιχη δραστηριότητα και στο μέσο αριθμό διδακτικών ωρών που διατέθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους για την υλοποίησή τους ανά τμήμα και είδος δραστηριότητας¹.

Φαίνεται ότι κατά το σχολικό έτος 2002-03 πραγματοποιήθηκαν κατά μέσο όρο 5,1 εκπαιδευτικές επισκέψεις, 4,4 περίπατοι και 2,1 σχολικές εκδρομές ανά σχολική μονάδα. Ο μέσος αριθμός διδακτικών ωρών που διατέθηκαν για τα παραπάνω ανά τμήμα ανέρχεται αντίστοιχα σε 24,6, 25,5 και 12,9 ώρες. Ο μέσος αριθμός των εορτών που πραγματοποιήθηκαν ανά σχολική μονάδα ανέρχεται σε 4 εορτές, ενώ διατέθηκαν για το σκοπό αυτό 19,4 διδακτικές ώρες ανά τμήμα. Ο μέσος αριθμός εκκλησιασμών που καταγράφεται ανά σχολική μονάδα είναι 3,1, ενώ για τον εκκλησιασμό των μαθητών διατέθηκαν κατά μέσο όρο 6,5 διδακτικές ώρες ανά τμήμα. Καταγράφονται 3 συναντήσεις με γονείς για ενημέρωση σχετικά με την πρόοδο των μαθητών κατά μέσο όρο ανά σχολείο και 2,3 συναντήσεις με γονείς για επίδοση βαθμολογίας. Ο μέσος αριθμός διδακτικών ωρών που διατέθηκαν για τα παραπάνω ανά τμήμα είναι αντίστοιχα 4,4 και 3,7 ώρες. Πραγματοποιήθηκαν 2,2 επιστημονικές-εκπαιδευτικές ενημερώσεις των εκπαιδευτικών ανά σχολείο και διατέθηκαν για το σκοπό αυτό 6,1 διδακτικές ώρες ανά τμήμα. Τέλος, ο μέσος αριθμός συναντήσεων των μαθητών στο πλαίσιο των μαθητικών κοινοτήτων ανέρχεται σε 2,8 ανά σχολείο και γι' αυτό το σκοπό διατέθηκαν κατά μέσο όρο 3,7 διδακτικές ώρες ανά τμήμα. Όσον αφορά την κατανομή των παραπάνω στοιχείων ανά βαθμίδα εκπαίδευσης, αξίζει να σημειωθεί ότι τα δημοτικά σχολεία υπερέχουν ως προς τις εκπαιδευτικές επισκέψεις και τις συναντήσεις με γονείς έναντι των σχολείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

1. Τα σχολεία καταχωρούν σχετικά στοιχεία στη Βάση Δεδομένων της «Αποτύπωσης» μόνον εφόσον οι δραστηριότητες αυτές πραγματοποιήθηκαν σε εργάσιμη μέρα και διατέθηκαν για την υλοποίησή τους διδακτικές ώρες.

Πίνακας 6.1.5. Δραστηριότητες σχολικής ζωής και διδακτικές ώρες που διατέθηκαν ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και είδος δραστηριότητας (σχολικό έτος 2002 - 2003)

Είδος δραστηριότητας	Σύνολο		Δημοτικά		Γυμνάσια		Λύκεια		ΤΕΕ	
	Μ.Ο. δραστηριότητας	Μ.Ο. διδ. ωρών	Μ.Ο. δραστηριότητας	Μ.Ο. διδ. ωρών	Μ.Ο. δραστηριότητας	Μ.Ο. διδ. ωρών	Μ.Ο. δραστηριότητας	Μ.Ο. διδ. ωρών	Μ.Ο. δραστηριότητας	Μ.Ο. διδ. ωρών
Περίπατοι	4,4	25,5	3,9	19,5	4,7	29,6	4,6	26,5	4,9	28,7
Εκδρομές	2,1	12,9	2,2	12,1	1,5	9,8	2,3	16,6	2,2	17,0
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	5,1	24,6	6,2	29,4	2,9	13,4	2,1	10,3	5,1	23,4
Εορτές	4,0	19,4	4,1	17,9	3,8	22,5	3,6	19,7	3,6	20,3
Εκκλησιασμός	3,1	6,5	3,6	6,9	2,6	6,5	2,3	5,4	1,9	5,7
Συναντήσεις με γονείς	3,1	4,4	3,7	5,3	2,3	3,4	1,9	2,8	1,8	3,7
Επίδοση βαθμολογίας	2,3	3,7	2,7	3,8	2,2	4,5	1,5	3,0	1,2	2,9
Επιστημονική/ Εκπαιδευτική ενημέρωση	2,2	6,1	2,1	7,1	2,4	5,1	2,1	4,3	2,0	5,0
Μαθητικές εκδηλώσεις	1,5	3,8	1,2	2,3	1,5	3,8	1,6	3,8	1,5	3,9
Μαθητικές κοινότητες	2,8	3,7	1,2	1,0	2,6	3,6	3,1	3,8	3,0	3,7

Μ.Ο. δραστηριότητας = μέσος αριθμός δραστηριοτήτων ανά σχολείο που πραγματοποιήσε αντίστοιχη δραστηριότητα

Μ.Ο. διδακτικών ωρών = μέσος αριθμός διδακτικών ωρών που διατέθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους για την πραγματοποίηση σχολικών δραστηριοτήτων ανά τμήμα και είδος δραστηριότητας (για τα σχολεία που πραγματοποίησαν αντίστοιχη εκδήλωση)

6.2. Ενημερωτικές Εκδηλώσεις

Τα στοιχεία που εμφανίζονται στη συνέχεια αφορούν την οργάνωση από το σχολείο ενημερωτικών εκδηλώσεων για τους μαθητές κατά το σχολικό έτος 2002-03 σε μια ποικιλία θεμάτων κοινωνικού προβληματισμού, όπως το περιβάλλον, η διατροφή, η κυκλοφοριακή αγωγή, τα ναρκωτικά, η αγωγή καταναλωτή κ.ά., με τη συνεργασία ή μη επιστημονικών, κοινωνικών και άλλων φορέων (π.χ. περιβαλλοντικών οργανώσεων, οργανισμών υγείας, κοινωνικών υπηρεσιών, εκπροσώπων εργασιακών τομέων κ.ά.).

Στον πίνακα 6.2.1 παρουσιάζονται οι ενημερωτικές εκδηλώσεις που οργανώθηκαν από τις σχολικές μονάδες κατά το σχολικό έτος 2002-03 και η κατανομή τους ανά είδος εκδήλωσης και βαθμίδα εκπαίδευσης.

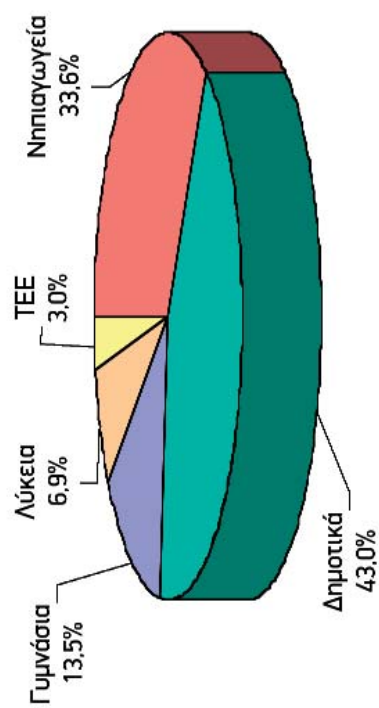
Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, η πλειονότητα των ενημερωτικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν στα νηπιαγωγεία αφορούν τη διατροφή (20,3%), την καθαριότητα (18%), την κυκλοφοριακή αγωγή (17,5%) και την πρόληψη ατυχημάτων (9,2%). Στα δημοτικά το μεγαλύτερο ποσοστό των ενημερωτικών εκδηλώσεων φαίνεται ότι σχετίζεται με ζητήματα κυκλοφοριακής αγωγής (16,2%), καθαριότητας (13,3%), διατροφής (12,3%), πρώτων βοηθειών (9,6%), σεισμών (8,9%) και πρόληψης ατυχημάτων (8,1%). Στα γυμνάσια, το 13,2% του συνόλου των ενημερωτικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν αφορά τους σεισμούς, το 9,1% την καθαριότητα, το 8,5% το κάπνισμα και το 7,2% τη διατροφή. Στα λύκεια, οι σεισμοί και τα ναρκωτικά ήταν τα θέματα για τα οποία πραγματοποιήθηκαν οι περισσότερες ενημερωτικές εκδηλώσεις (αντίστοιχα το 14,1% και το 11% των εκδηλώσεων). Τέλος, στα ΤΕΕ οι περισσότερες από τις ενημερωτικές εκδηλώσεις που υλοποιήθηκαν αφορούν τους σεισμούς (12,3%), το κάπνισμα (10,5%), τις πρώτες βοήθειες (9%) και τα ναρκωτικά (9,1%). Συνολικά σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης υλοποιήθηκαν 35.076 ενημερωτικές εκδηλώσεις, εκ των οποίων 11.779 έγιναν στα νηπιαγωγεία (33,6%), 15.087 στα δημοτικά (43%), 4.718 στα γυμνάσια (13,5%), 2.424 στα λύκεια (6,9%) και 1.068 στα ΤΕΕ (3%). Στο διάγραμμα 6.2 εμφανίζεται η κατανομή του συνόλου των ενημερωτικών εκδηλώσεων που οργανώθηκαν από τις σχολικές μονάδες ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

Ο πίνακας 6.2.2 παρέχει στοιχεία για τον αριθμό και το ποσοστό των σχολείων που οργάνωσαν ενημερωτικές εκδηλώσεις κατά το σχολικό έτος 2002-03 ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και είδος εκδήλωσης. Από τον πίνακα προκύπτει ότι το μέσο ποσοστό των σχολείων (νηπιαγωγείων, δημοτικών, γυμνασίων, λύκείων, ΤΕΕ) που οργάνωσαν κατά το προηγούμενο σχολικό έτος μία τουλάχιστον ενημερωτική εκδήλωση ανέρχεται στο 67,5%. Στα νηπιαγωγεία το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται στο 60,9%, στα δημοτικά στο 72%, στα γυμνάσια στο 75,1%, στα λύκεια στο 66,1% και στα ΤΕΕ στο 64,9%.

Πίνακας 6.2.1. Κατανομή ενημερωτικών εκδηλώσεων ανά είδος εκδήλωσης και βαθμίδα εκπαίδευσης (2002-03)

Είδος εκδήλωσης	Αριθμός και ποσοστό (%) ενημερωτικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν											
	Σύνολο		Νηπιαγωγεία		Δημοτικά		Γυμνάσια		Λύκεια		ΤΕΕ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Καθαριότητα	4815	13,7	2120	18,0	2013	13,3	427	9,1	189	7,8	66	6,2
Διατροφή	4791	13,7	2396	20,3	1849	12,3	341	7,2	142	5,9	63	5,9
Πρώτες βοήθειες	2639	7,5	646	5,5	1448	9,6	305	6,5	144	5,9	96	9,0
Κάπνισμα	1663	4,7	279	2,4	602	4,0	403	8,5	267	11,0	112	10,5
Ναρκοτικά	1552	4,4	158	1,3	757	5,0	314	6,7	226	9,3	97	9,1
Αλκοόλ	849	2,4	109	0,9	307	2,0	230	4,9	140	5,8	63	5,9
Πρόληψη ατυχημάτων	2702	7,7	1088	9,2	1227	8,1	234	5,0	97	4,0	56	5,2
Κυκλοφοριακή Αγωγή	5014	14,3	2056	17,5	2441	16,2	322	6,8	126	5,2	69	6,5
Αγωγή κατανάλωτή	1239	3,5	339	2,9	537	3,6	221	4,7	98	4,0	44	4,1
AIDS	412	1,2	2	0,0	41	0,3	163	3,5	138	5,7	68	6,4
Διαταραχές συμπεριφοράς	375	1,1	86	0,7	182	1,2	76	1,6	26	1,1	5	0,5
Λογοτεχνία	470	1,3	119	1,0	200	1,3	95	2,0	47	1,9	9	0,8
Παιδικό βιβλίο	1221	3,5	483	4,1	565	3,7	148	3,1	22	0,9	3	0,3
Περιβάλλον	1887	5,4	620	5,3	791	5,2	293	6,2	127	5,2	56	5,2
Προβλήματα νέων	250	0,7	16	0,1	64	0,4	107	2,3	49	2,0	14	1,3
Πυρασφάλεια	777	2,2	160	1,4	373	2,5	126	2,7	78	3,2	40	3,7
Σεισμοί	3279	9,3	841	7,1	1341	8,9	625	13,2	341	14,1	131	12,3
Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση	264	0,8	37	0,3	26	0,2	101	2,1	75	3,1	25	2,3
Άλλη εκδήλωση	877	2,5	224	1,9	323	2,1	187	4,0	92	3,8	51	4,8
Σύνολο	35076	100,0	11779	100,0	15087	100,0	4718	100,0	2424	100,0	1068	100,0

Διάγραμμα 6.2. Κατανομή ενημερωτικών εκδηλώσεων ανά βαθμίδα εκπαίδευσης (2002-03)

Πίνακας 6.2.2. Οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων ανά είδος εκδήλωσης και βαθμίδα εκπαίδευσης (2002-03)

Είδος εκδήλωσης	Αριθμός και ποσοστό (%) σχολείων που οργάνωσαν ενημερωτικές εκδηλώσεις											
	Σύνολο		Νηπιαγωγεία		Δημοτικά		Γυμνάσια		Λύκεια		ΤΕΕ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Καθαριότητα	4815	33,3	2120	39,0	2013	37,2	427	22,7	189	15,1	66	14,3
Διατροφή	4791	33,2	2396	44,1	1849	34,1	341	18,1	142	11,3	63	13,6
Πρώτες βοήθειες	2639	18,3	646	11,9	1448	26,7	305	16,2	144	11,5	96	20,8
Κάπνισμα	1663	11,5	279	5,1	602	11,1	403	21,4	267	21,3	112	24,2
Ναρκωτικά	1552	10,7	158	2,9	757	14,0	314	16,7	226	18,0	97	21,0
Αλκοόλ	849	5,9	109	2,0	307	5,7	230	12,2	140	11,2	63	13,6
Πρόληψη ατυχημάτων	2702	18,7	1088	20,0	1227	22,7	234	12,4	97	7,7	56	12,1
Κυκλοφοριακή Αγωγή	5014	34,7	2056	37,8	2441	45,1	322	17,1	126	10,1	69	14,9
Αγωγή καταναλωτή	1239	8,6	339	6,2	537	9,9	221	11,7	98	7,8	44	9,5
AIDS	412	2,9	2	0,0	41	0,8	163	8,7	138	11,0	68	14,7
Διαταραχές συμπεριφοράς	375	2,6	86	1,6	182	3,4	76	4,0	26	2,1	5	1,1
Λογοτεχνία	470	3,3	119	2,2	200	3,7	95	5,1	47	3,8	9	1,9
Παιδικό βιβλίο	1221	8,5	483	8,9	565	10,4	148	7,9	22	1,8	3	0,6
Περιβάλλον	1887	13,1	620	11,4	791	14,6	293	15,6	127	10,1	56	12,1
Προβλήματα νέων	250	1,7	16	0,3	64	1,2	107	5,7	49	3,9	14	3,0
Πυρασφάλεια	777	5,4	160	2,9	373	6,9	126	6,7	78	6,2	40	8,7
Σεισμοί	3279	22,7	841	15,5	1341	24,8	625	33,2	341	27,2	131	28,4
Σεξουαλική διαπαιδαγγωγή	264	1,8	37	0,7	26	0,5	101	5,4	75	6,0	25	5,4
Άλλη εκδήλωση	877	6,1	224	4,1	323	6,0	187	9,9	92	7,3	51	11,0
Σύνολο*	9749	67,5	3310	60,9	3899	72,0	1412	75,1	828	66,1	300	64,9

* Ένα σχολείο μπορεί να έχει οργανώσει μία ή περισσότερες από τις ενημερωτικές εκδηλώσεις που παρουσιάζονται στον πίνακα. Τα στοιχεία της τελευταίας γραμμής του πίνακα αφορούν τον αριθμό και το ποσοστό των σχολείων (συνολικά και ανά βαθμίδα εκπαίδευσης) που οργάνωσαν τουλάχιστον μία ενημερωτική εκδήλωση.

6.3. Μαθητικοί Διαγωνισμοί

Κάθε χρόνο διοργανώνονται από το Υπουργείο Παιδείας, επιστημονικούς και άθλους φορείς, μαθητικοί διαγωνισμοί με επιστημονικό, καλλιτεχνικό ή αθλητικό περιεχόμενο, στους οποίους μπορούν να μετέχουν μαθητές και μαθήτριες των σχολείων της χώρας.

Οι Επιστημονικοί Μαθητικοί Διαγωνισμοί² πραγματοποιούνται κυρίως στα παρακάτω αντικείμενα:

- *Τα μαθηματικά:* Η Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία διοργανώνει ετήσια τρεις Πανελλήνιους Μαθητικούς Διαγωνισμούς στα Μαθηματικά («Θαλής», «Ευκλείδης», «Αρχιμήδης») με σκοπό τη διάδοση και την καλλιέργεια της μαθηματικής σκέψης, την ανάδειξη νέων μαθηματικών ταλέντων και την προώθησή τους στα πλαίσια των καθιερωμένων διεθνών μαθηματικών διαγωνισμών. Στους διαγωνισμούς έχουν δικαίωμα να λάβουν μέρος μαθητές και μαθήτριες από γυμνάσια και λύκεια όλης της χώρας.
- *Τη φυσική:* Η Ένωση Ελλήνων Φυσικών διοργανώνει ετήσιο πανελλήνιο μαθητικό διαγωνισμό στη φυσική για μαθητές και μαθήτριες της Β΄ και Γ΄ τάξης λυκείου. Επίσης, η Ένωση Ελλήνων Φυσικών και το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών σε συνεργασία με την Ελληνική Συντονιστική Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Η φυσική στο προσκήνιο 2» οργανώνουν τους «Πανελλήνιους Αγώνες Κατασκευών και Πειραμάτων Φυσικής», στους οποίους συμμετέχουν μαθητές ή/και εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με εργασίες οι οποίες έχουν ως κεντρικό άξονα την προβολή του ρόλου της φυσικής και της βιολογίας στην καθημερινή ζωή. Οι εργασίες, ατομικές ή ομαδικές, μπορεί να είναι κατασκευές, πειράματα, καινοτόμο εκπαιδευτικό υλικό ή θεατρική παράσταση.
- *Τη χημεία:* Η Ένωση Ελλήνων Χημικών με τη συνεργασία του ΥΠΕΠΘ διοργανώνει κάθε χρόνο πανελλήνιο μαθητικό διαγωνισμό στη χημεία, ο οποίος απευθύνεται στους μαθητές και μαθήτριες των λυκείων και των ΤΕΕ, χωρίς να αποκλείεται η συμμετοχή οποιουδήποτε άλλου μαθητή επιθυμεί να λάβει μέρος.
- *Την πληροφορική:* Η Ελληνική Εταιρεία Επιστημόνων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών διοργανώνει ετήσιο διαγωνισμό πληροφορικής για μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς επίσης και ετήσιο πανελλήνιο διαγωνισμό πολυμέσων, στον οποίο μπορούν να μετέχουν σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης.
- *Την τεχνολογία:* Στο πλαίσιο του προγράμματος «Τεχνομάθεια III», για την υλοποίηση του οποίου συνεργάζονται το Υπουργείο Παιδείας, η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το Ε-

2. Πηγή: Τμήμα Αισθητικής Αγωγής, Διεύθυνση Συμβουλευτικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, ΥΠΕΠΘ.

θνικό Ίδρυμα Ερευνών, το Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, η Σιβιτανίδειος Σχολή και το Τεχνικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, διοργανώνεται ετήσιος διαγωνισμός τεχνολογίας, στον οποίο μπορούν να μετέχουν με έργα τους ομάδες μαθητών των ΤΕΕ με υπεύθυνο ή υπεύθυνους καθηγητές ή και συμπράξεις σχολείων. Σκοπός του διαγωνισμού είναι η προώθηση της κατανόησης από τους μαθητές της εξέλιξης της τεχνολογίας και της σχέσης της με τη βιομηχανία, τους τρόπους παραγωγής, την οικονομία, την κοινωνία και την καθημερινή ζωή. Στο πλαίσιο του προγράμματος «Δαίδαλος», το οποίο υλοποιείται από το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας σε συνεργασία με το ΥΠΕΠΘ και περιλαμβάνει την ανάπτυξη από μαθητές και εκπαιδευτικούς των ΤΕΕ προγραμμάτων δημιουργίας καινοτόμων εργαστηριακών κατασκευών ή εργασιών, οργανώνονται κύκλοι εκθέσεων, σε περιφερειακή αρχικά και στη συνέχεια σε πανελλήνια κλίμακα, με σκοπό την επίδειξη και προβολή των έργων των μαθητών μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων (προγράμματα επίδειξης και βράβευσης εκπαιδευτικών έργων). Σκοπός του προγράμματος αυτού είναι η δημιουργία κινήτρων για την ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της εφευρετικότητας των μαθητών και των εκπαιδευτικών αλλά και η δυνατότητα διάκρισης όσων μαθητών έχουν ιδιαίτερες κλίσεις στον τεχνολογικό, επιστημονικό ή καλλιτεχνικό τομέα. Με την εφαρμογή του προγράμματος αυτού δίνεται επίσης η ευκαιρία στους μαθητές να έρθουν σε επαφή με τις πρακτικές εφαρμογές των γνώσεων που αποκτούν στα ΤΕΕ, για την ανάπτυξη της τεχνολογίας και τη χρήση της στην καθημερινή ζωή. Επίσης, το Τεχνικό Μουσείο Θεσσαλονίκης υπό την αιγίδα του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης και με τη συνεργασία του ΥΠΕΠΘ διοργανώνει κάθε χρόνο την «Εκθεση Μαθητικών Κατασκευών Τεχνολογίας» για μαθητές γυμνασίου.

- *Την αρχαία και νέα ελληνική γραμματεία:* Η Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων διοργανώνει δύο ετήσιους πανελλήνιους μαθητικούς διαγωνισμούς, έναν στην αρχαία ελληνική γραμματεία και έναν στην νέα ελληνική γραμματεία, στους οποίους μπορούν να μετέχουν αντίστοιχα μαθητές της Γ' και Β' λυκείου. Διαγωνισμός αρχαίων ελληνικών διοργανώνεται επίσης για μαθητές της Β' λυκείου από τον Οργανισμό για τη Διεθνοποίηση της Ελληνικής Γλώσσας.
- *Τη λογοτεχνία και την ποίηση:* Η Πανελλήνια Ένωση Λογοτεχνών διοργανώνει ετήσιο πανελλήνιο λογοτεχνικό διαγωνισμό για μαθητές λυκείων και ΤΕΕ. Ανάλογος διαγωνισμός για μαθητές γυμνασίου διοργανώνεται από το Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Βενιζέλος». Στον ετήσιο πανελλήνιο διαγωνισμό ποίησης «Γ. Κουτσοχέρα» έχουν δικαίωμα να λάβουν μέρος μαθητές και μαθήτριες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

- *Την έκθεση και το μαθητικό έντυπο:* Πανελλήνιος διαγωνισμός στην έκθεση διοργανώνεται από τα Ελληνικά Ταχυδρομεία για μαθητές γυμνασίου και από την Πολεμική Αεροπορία για μαθητές λυκείου. Το ίδρυμα Μπότση σε συνεργασία με το ΥΠΕΠΘ απονέμει κάθε χρόνο βραβεία για τα καλύτερα μαθητικά έντυπα (π.χ. εφημερίδα, περιοδικό), τα οποία μπορεί να είναι συμβατικά ή ηλεκτρονικά και εκδίδονται από μεμονωμένες τάξεις, μαθητές ή και ολόκληρη σχολική μονάδα. Στο διαγωνισμό μπορεί να μετέχουν σχολεία από όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

Οι **Καλλιτεχνικοί Μαθητικοί Διαγωνισμοί**³ περιλαμβάνουν τους πανελλήνιους διαγωνισμούς στη ζωγραφική, τη μουσική, το χορό, το αρχαίο δράμα και το σύγχρονο θέατρο, οι οποίοι οργανώνονται ετήσια με τη συνεργασία του Υπουργείου Παιδείας, της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς, του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας, της Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ) και της Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδας (ΟΙΕΛΕ) για τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στους «Πανελλήνιους Μαθητικούς Αγώνες στη Ζωγραφική» από το σχολικό έτος 2002-03 μπορούν να συμμετέχουν και μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η UNICEF διοργανώνει ετήσιο πανελλήνιο διαγωνισμό ζωγραφικής για μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το Μουσείο και η Ακαδημία Παιδικής Τέχνης διοργανώνει τη Biennale παιδικής ζωγραφικής για μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο των «Ημερών Έκφρασης και Δημιουργίας», που οργανώνονται από το Ίδρυμα «Μελίνα Μερκούρη», διαγωνίζονται μαθητές και μαθήτριες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη ζωγραφική, τη μουσική και το θέατρο. Επίσης, το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με τα υπουργεία Πολιτισμού και Παιδείας, υλοποιεί το πρόγραμμα «Πάμε Σινεμά», στόχος του οποίου είναι η εξοικείωση των μαθητών με τη γλώσσα του κινηματογράφου και η δημιουργία από τους μαθητές, με την καθοδήγηση επαγγελματία σκηνοθέτη, ενός μικρού μήκους φιλμ, με το οποίο εκπροσωπείται το σχολείο τους στο τοπικό φεστιβάλ μαθητικών ταινιών. Στο Ετήσιο Φεστιβάλ Μαθητικών Ταινιών μπορούν να λάβουν μέρος μαθητές δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου.

Οι **Αθλητικοί Μαθητικοί Αγώνες**⁴ αφορούν τα σχολικά πρωταθλήματα ομαδικών και ατομικών αθλημάτων (όπως αγώνες καλαθοσφαίρισης, πετοσφαίρισης, χειροσφαίρισης, ποδοσφαίρου, στίβου, ποδηλασίας, κολύμβησης κ.λπ.), που διοργανώνονται ετήσια από τη Διεύθυνση Φυσικής Αγωγής του ΥΠΕΠΘ για μαθητές δημοτικών σχολείων, γυμνασίων και λυκείων. Επίσης, η Ελληνική Σκακιστική Ομοσπονδία οργανώνει υπό την αιγίδα του ΥΠΕΠΘ κάθε χρόνο δύο

3. Πηγή: Τμήμα Αισθητικής Αγωγής, Διεύθυνση Συμβουλευτικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, ΥΠΕΠΘ.

4. Πηγή: Διεύθυνση Φυσικής Αγωγής, ΥΠΕΠΘ.

σχολικά πρωταθλήματα σκακιού, το πανελλήνιο ατομικό σχολικό πρωτάθλημα και το πανελλήνιο ομαδικό σχολικό πρωτάθλημα, για μαθητές και μαθήτριες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι παραπάνω διαγωνισμοί είναι καθιερωμένοι θεσμικά και διοργανώνονται ετήσια σε πανελλήνια κλίμακα. Οι μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής και σε άλλους αντίστοιχους διαγωνισμούς, οι οποίοι οργανώνονται στο πλαίσιο κοινοτικών προγραμμάτων ή με πρωτοβουλία εκπαιδευτικών και μη υπηρεσιών και φορέων (π.χ. διευθύνσεις και γραφεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, γραφεία φυσικής αγωγής, δήμους κ.λπ.) σε τοπικό, νομαρχιακό και περιφερειακό επίπεδο.

Οι πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζουν στοιχεία για τη συμμετοχή των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε μαθητικούς διαγωνισμούς –επιστημονικούς, καλλιτεχνικούς και αθλητικούς– κατά το σχολικό έτος 2002-03.

Ο πίνακας 6.3.1 εμφανίζει συγκεντρωτικά την κατανομή των σχολείων που συμμετείχαν σε διαγωνισμούς ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και περιφέρεια της χώρας. Φαίνεται ότι το μέσο ποσοστό των σχολικών μονάδων που συμμετείχε κατά το σχολικό έτος 2002-03 σε έναν τουλάχιστον μαθητικό διαγωνισμό ανέρχεται στο 29,5% του συνόλου των σχολικών μονάδων της χώρας. Το ποσοστό των γυμνασίων (45,1%), των λύκων (50,2%) και των ΤΕΕ (26,2%) με μία τουλάχιστον συμμετοχή σε διαγωνισμό υπερτερεί σημαντικά έναντι του αντίστοιχου ποσοστού των δημοτικών σχολείων (19,6%). Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, οι περιφέρειες με τη μεγαλύτερη συμμετοχή σχολείων σε διαγωνισμούς ήταν το Βόρειο Αιγαίο (42,5%), η Κεντρική Μακεδονία (41,7%), το Νότιο Αιγαίο (36,5%), η Ανατολική Μακεδονία / Θράκη (33,5%), η Κρήτη (34,3%), η Αττική –Πειραιάς (30,5%) και η Δυτική Μακεδονία (31,1%).

Πίνακας 6.3.1. Συμμετοχή σχολείων σε διαγωνισμούς ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και περιφέρεια (2002-03)

Περιφέρεια	Αριθμός και ποσοστό (%) σχολείων που συμμετείχαν σε διαγωνισμούς*									
	Σύνολο		Δημοτικά		Γυμνάσια		Λύκεια		ΤΕΕ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	164	33,5	70	23,3	56	52,3	31	52,5	7	30,4
Αττική – Πειραιάς	559	30,5	187	20,5	190	41,3	163	46,3	19	17,1
Βόρειο Αιγαίο	119	42,5	50	28,9	35	70,0	25	64,1	9	50,0
Δυτική Ελλάδα	147	17,4	36	6,4	56	37,6	43	45,3	12	36,4
Δυτική Μακεδονία	115	31,1	62	25,9	30	37,0	19	57,6	4	23,5
Ήπειρος	109	25,1	45	16,5	32	36,4	27	50,9	5	23,8
Θεσσαλία	149	17,5	40	7,1	54	36,0	46	48,4	9	21,4
Ιόνια Νησιά	53	24,8	19	15,7	22	44,9	11	33,3	1	9,1
Κεντρική Μακεδονία	593	41,7	297	34,7	161	52,6	115	61,5	20	27,8
Κρήτη	205	34,3	97	24,3	57	51,8	42	63,6	9	39,1
Νότιο Αιγαίο	138	36,5	48	23,6	44	53,0	32	51,6	14	46,7
Πελοπόννησος	132	20,0	42	10,2	46	37,1	39	43,8	5	14,7
Στερεά Ελλάδα	179	28,0	70	17,5	66	53,2	36	40,0	7	25,9
Σύνολο	2662	29,5	1063	19,6	849	45,1	629	50,2	121	26,2

* Ένα σχολείο μπορεί να έχει συμμετάσχει σε έναν ή περισσότερους διαγωνισμούς. Τα στοιχεία που καταγράφονται στον πίνακα αφορούν τον αριθμό (N) και το ποσοστό (%) των σχολικών μονάδων που συμμετείχαν σε έναν τουλάχιστον μαθητικό διαγωνισμό. Τα ποσοστά έχουν υπολογιστεί επί του συνόλου των σχολικών μονάδων της αντίστοιχης βαθμίδας ανά περιφέρεια και συνολικά.

Στους πίνακες 6.3.2, 6.3.3, 6.3.4 και 6.3.5 δίνονται πληροφορίες για τα σχολεία και τους μαθητές που συμμετείχαν σε μαθητικούς διαγωνισμούς ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και κατηγορία διαγωνισμού. Τα δημοτικά σχολεία συμμετείχαν κυρίως σε διαγωνισμούς εικαστικών-φωτογραφίας-χαρτών-αφίσας (10,9%), μαθηματικών (3,2%), λογοτεχνίας-ποίησης (1,9%) και αθλητισμού-σκακιού (1,8%). Στα γυμνάσια οι περισσότερες συμμετοχές σχολείων εμφανίζονται σε διαγωνισμούς μαθηματικών (29,7%), εικαστικών-φωτογραφίας-χαρτών-αφίσας (7,5%), χορού (4,9%), μουσικής (4,7%), λογοτεχνίας-ποίησης (3,5%) και έκθεσης-δοκιμίου-μαθητικού εντύπου (3,3%). Ομοίως, μεγάλος αριθμός λύκων συμμετείχαν σε διαγωνισμούς μαθηματικών (35,1%) αλλά και σε διαγωνισμούς φυσικής-χημείας (10,6%), μουσικής (6,2%), χορού (5,3%), αρχαίων και νέων ελληνικών (4,2%) και εικαστικών-φωτογραφίας-χαρτών-αφίσας (4%). Στα ΤΕΕ οι περισσότερες συμμετοχές σχολείων σημειώθηκαν σε διαγωνισμούς τεχνολογίας (9,7%) και εικαστικών-φωτογραφίας-χαρτών-αφίσας (5%).

Πίνακας 6.3.2. Δημοτικά σχολεία: Συμμετοχή σχολείων και μαθητών σε διαγωνισμούς ανά κατηγορία διαγωνισμού (2002-03)

Κατηγορία διαγωνισμού	Αριθμός και ποσοστό (%) σχολικών μονάδων και μαθητών που συμμετείχαν σε διαγωνισμούς*			
	Σχολικές μονάδες		Μαθητές	
	N	%	N	%
Επιστημονικοί				
Μαθηματικών	171	3,2	1454	0,3
Φυσικής – Χημείας	64	1,2	391	0,1
Πληροφορικής	10	0,2	389	0,1
Λογοτεχνίας – Ποίησης	103	1,9	4080	0,7
Έκθεσης – Δοκιμίου – Μαθητικού Εντύπου	68	1,3	2826	0,5
Καλλιτεχνικοί				
Εικαστικών – Φωτογραφίας – Χαρτών – Αφίσσας	589	10,9	43319	7,5
Κινηματογράφου – Βίντεο	3	0,1	70	0,0
Θεάτρου	4	0,1	131	0,0
Χορού	13	0,2	586	0,1
Μουσικής	8	0,1	214	0,0
Αθλητισμού – Σκακιού	98	1,8	4838	0,8
Άλλος Διαγωνισμός	233	4,3	13693	2,4
Σύνολο	1063	19,6	-	-

* Ένα σχολείο μπορεί να έχει συμμετάσχει σε έναν ή περισσότερους διαγωνισμούς. Στα στοιχεία της τελευταίας γραμμής των πινάκων 6.3.2, 6.3.3, 6.3.4 και 6.3.5: α. καταγράφεται ο αριθμός (N) και το ποσοστό (%) των σχολικών μονάδων της αντίστοιχης βαθμίδας που συμμετείχαν σε έναν τουλάχιστον μαθητικό διαγωνισμό. Τα ποσοστά έχουν υπολογιστεί επί του συνόλου των σχολικών μονάδων της κάθε βαθμίδας (5.416 δημοτικών, 1.881 γυμνασίων, 1.253 λυκείων και 462 ΤΕΕ) β. ο αριθμός και το ποσοστό των μαθητών που συμμετείχαν συνολικά σε διαγωνισμούς δεν δίνεται διότι ενδέχεται οι ίδιοι μαθητές να συμμετείχαν σε περισσότερους από έναν διαγωνισμούς. Ανά κατηγορία διαγωνισμού δίνεται ο συνολικός αριθμός των μαθητών που συμμετείχαν και τα ποσοστά έχουν υπολογιστεί επί του συνόλου των μαθητών (580.032 μαθητών δημοτικού, 309.851 μαθητών γυμνασίου, 224.964 μαθητών λυκείου και 112.921 μαθητών ΤΕΕ). Σε κάθε βαθμίδα καταγράφονται οι κατηγορίες διαγωνισμών οι οποίες συγκέντρωσαν καταχωρήσεις από σχολεία στη Βάση Δεδομένων της «Αποτύπωσης».

Πίνακας 6.3.3. Γυμνάσια: Συμμετοχή σχολείων και μαθητών σε διαγωνισμούς ανά κατηγορία διαγωνισμού (2002-03)

Κατηγορία διαγωνισμού	Αριθμός και ποσοστό (%) σχολικών μονάδων και μαθητών που συμμετείχαν σε διαγωνισμούς*			
	Σχολικές μονάδες		Μαθητές	
	N	%	N	%
Επιστημονικοί				
Μαθηματικών	558	29,7	6110	2,0
Φυσικής – Χημείας	4	0,2	16	0,0
Πληροφορικής	15	0,8	1566	0,5
Τεχνολογίας	5	0,3	370	0,1
Λογοτεχνίας – Ποίησης	65	3,5	1244	0,4
Έκθεσης – Δοκιμίου – Μαθητικού Εντύπου	62	3,3	2763	0,9
Καλλιτεχνικοί				
Εικαστικών – Φωτογραφίας – Χαρτών – Αφίσας	141	7,5	2902	0,9
Κινηματογράφου – Βίντεο	4	0,2	59	0,0
Θεάτρου	58	3,1	1497	0,5
Χορού	92	4,9	1499	0,5
Μουσικής	89	4,7	1556	0,5
Αθλητισμού – Σκακιού	36	1,9	1174	0,4
Άλλος Διαγωνισμός	102	5,4	2747	0,9
Σύνολο	849	45,1	-	-

* ό.π. επεξήγηση πίνακα 6.3.2.

Πίνακας 6.3.4. Ενιαία λύκεια: Συμμετοχή σχολείων και μαθητών σε διαγωνισμούς ανά κατηγορία διαγωνισμού (2002-03)

Κατηγορία διαγωνισμού	Αριθμός και ποσοστό (%) σχολικών μονάδων και μαθητών που συμμετείχαν σε διαγωνισμό*			
	Σχολικές μονάδες		Μαθητές	
	N	%	N	%
Επιστημονικοί				
Μαθηματικών	440	35,1	5591	2,5
Φυσικής – Χημείας	133	10,6	1095	0,5
Πληροφορικής	15	1,2	243	0,1
Αρχαίων – Νέων Ελληνικών	52	4,2	356	0,2
Λογοτεχνίας – Ποίησης	42	3,4	263	0,1
Έκθεσης – Δοκιμίου – Μαθητικού Εντύπου	35	2,8	693	0,3
Καλλιτεχνικοί				
Εικαστικών – Φωτογραφίας – Χαρτών – Αφίσας	50	4,0	351	0,2
Κινηματογράφου – Βίντεο	32	2,6	475	0,2
Θεάτρου	35	2,8	626	0,3
Χορού	66	5,3	973	0,4
Μουσικής	78	6,2	1262	0,6
Αθλητισμού – Σκακιού	19	1,5	365	0,2
Άλλος Διαγωνισμός	152	12,1	2617	1,2
Σύνολο	629	50,2	-	-

* ό.π. επεξήγηση πίνακα 6.3.2.

Πίνακας 6.3.5. ΤΕΕ: Συμμετοχή σχολείων και μαθητών σε διαγωνισμούς ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και κατηγορία διαγωνισμού (2002-03)

Κατηγορία διαγωνισμού	Αριθμός και ποσοστό (%) σχολικών μονάδων και μαθητών που συμμετείχαν σε διαγωνισμό*			
	Σχολικές μονάδες		Μαθητές	
	N	%	N	%
Επιστημονικοί				
Τεχνολογίας**	45	9,7	770	0,7
Λογοτεχνίας – Ποίησης	3	0,6	5	0,0
Έκθεσης – Δοκιμίου – Μαθητικού Εντύπου	7	1,5	67	0,1
Καλλιτεχνικοί				
Εικαστικών – Φωτογραφίας – Χαρτών – Αφίσας	23	5,0	210	0,2
Κινηματογράφου – Βίντεο	11	2,4	121	0,1
Θεάτρου	7	1,5	70	0,1
Χορού	11	2,4	164	0,1
Μουσικής	10	2,2	43	0,0
Αθλητισμού – Σκακιού				
Άθλος Διαγωνισμός	1	0,2	35	0,0
Σύνολο	121	26,2	-	-

* ό.π. επεξήγηση πίνακα 6.3.2.

** στο αντικείμενο της τεχνολογίας οι καταχωρίσεις των ΤΕΕ στη Βάση Δεδομένων της «Αποτύπωσης» αφορούν κυρίως διαγωνισμούς «μαθητικών κατασκευών τεχνολογίας» και «προγραμμάτων επίδειξης και βράβευσης εκπαιδευτικών έργων»

6.4. Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων

Κάθε σχολείο μπορεί να συμμετέχει, με τους μαθητές του ή σε συνεργασία με μαθητές άλλου σχολείου και τοπικούς φορείς, στην πραγματοποίηση, εντός και εκτός του σχολικού χώρου, προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων, όπως αγωγής υγείας και αγωγής καταναλωτή, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, κυκλοφοριακής αγωγής, αγωγής σταδιοδρομίας, προγραμμάτων πολιτισμού, αισθητικής και φυσικής αγωγής. Τα προγράμματα αυτά υλοποιούνται στο πλαίσιο κεντρικών δράσεων του Υπουργείου Παιδείας, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Σπουδών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και με διαδικασίες που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία⁵, εφαρμόζονται στις σχολικές μονάδες με τη συμμετοχή των μαθητών και των υπεύθυνων εκπαιδευτικών και εντάσσονται στον εβδομαδιαίο και κατ' επέκταση στον ετήσιο σχολικό προγραμματισμό. Η ανάπτυξη προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων είναι δυνατή και μέσα από την αξιοποίηση δυνατοτήτων που παρέχονται από τα κοινοτικά προγράμματα. Στην αρχή του σχολικού έτους οι εκπαιδευτικοί που εκδη-

5. Υπ.Απ. Γ2/4867/28-8-92 (ΦΕΚ 629/τ.Β')

λίωνουν ενδιαφέρον για συμμετοχή αποφασίζουν από κοινού με τους μαθητές τη διοργάνωση και πραγματοποίηση σχολικών δραστηριοτήτων και καταρτίζουν συγκεκριμένα προγράμματα. Υποβάλλουν κατόπιν πρόταση προς την αρμόδια Επιτροπή Έγκρισης Προγραμμάτων της κάθε Διεύθυνσης πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης προκειμένου να υλοποιήσουν το σχετικό πρόγραμμα.

Η Αγωγή Υγείας⁶ είναι μια δραστηριότητα που στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής μέσω της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης των μαθητών σε θέματα υγείας. Από το σχολικό έτος 2001-02 η προώθηση της αγωγής υγείας αποτελεί μία από τις προτεραιότητες του Υπουργείου Παιδείας. Για το σκοπό αυτό θεσμοθετήθηκε ο ορισμός σε κάθε Διεύθυνση πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης εκπαιδευτικού υπευθύνου που αναλαμβάνει τον ειδικό ρόλο της οργάνωσης και στήριξης των σχετικών προγραμμάτων. Ανάλογο ρόλο αναλαμβάνει ο υπεύθυνος Αγωγής Υγείας του Συμβουλευτικού Σταθμού Νέων της κάθε Διεύθυνσης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Βασικοί στόχοι των προγραμμάτων Αγωγής Υγείας είναι, μεταξύ άλλων:

- Η παροχή βασικών γνώσεων για όλα τα θέματα υγείας
- Η υιοθέτηση υγιεινών προτύπων ζωής, η θετική στάση ζωής, η λήψη αποφάσεων σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο, που βελτιώνουν το επίπεδο υγείας και το περιβάλλον
- Η ενίσχυση της αυτοεκτίμησης και του αυτοσεβασμού των μαθητών
- Η ανάπτυξη αντιστάσεων στα διαφημιστικά μηνύματα
- Η καλλιέργεια ικανοτήτων για τη διεκδίκηση του δικαιώματος της υγείας.

Ως μέθοδοι προγραμμάτων Αγωγής Υγείας χρησιμοποιούνται οι «παθητικές» (η διάλεξη, η προβολή video ή ταινίας, οι διαφάνειες κ.λπ.), οι μέθοδοι «ενεργητικής συμμετοχής» (έρευνα, ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις κ.λπ.) και οι «βιωματικές μέθοδοι» (η δραματοποίηση, το θεατρικό παιχνίδι, το γράψιμο μιας ιστορίας, οι φωτογραφίες κ.λπ.).

Για την υλοποίηση προγραμμάτων Αγωγής Υγείας το ΥΠΕΠΘ συνεργάζεται με διάφορους φορείς, όπως, μεταξύ άλλων:

- το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας
- τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς
- το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας
- το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού
- το Κέντρο Ειδικών Λοιμώξεων
- τον Οργανισμό Καταπολέμησης Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ)

6. Πηγή: Ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας (www.ypepth.gr) και Τμήμα Αγωγής Υγείας και Περιβαλλοντικής Αγωγής, Διεύθυνση Συμβουλευτικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, ΥΠΕΠΘ.

- το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ)
- το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής
- την Αντικαρκινική και Αντικαπνιστική Εταιρεία
- την Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Οργανώσεις Γονέων και Κηδεμόνων, κ.ά.

Κατά το σχολικό έτος 2001-02 υλοποιήθηκαν σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης 2.400 προγράμματα αγωγής υγείας, στα οποία συμμετείχαν 115.000 μαθητές και 7.200 εκπαιδευτικοί⁷.

Η **Αγωγή του Καταναλωτή**⁸ ξεκίνησε ως πιλοτικό κοινοτικό πρόγραμμα σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και το Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης της Ομοσπονδίας Λειτουργιών Μέσης Εκπαίδευσης το σχολικό έτος 1996-97. Το σχολικό έτος 1997-98 συνεχίστηκε από το Υπουργείο Παιδείας και το Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης της Ομοσπονδίας Λειτουργιών Μέσης Εκπαίδευσης. Σήμερα το πρόγραμμα συνεχίζεται σε εθελοντική βάση από τους εκπαιδευτικούς των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η Αγωγή του Καταναλωτή, η οποία εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της Αγωγής Υγείας, αποσκοπεί στο να ενθαρρύνει τους μαθητές να κατανοήσουν την κατανάλωση ως οικονομικό φαινόμενο και ως κοινωνική και πολιτισμική δραστηριότητα. Μέσα από τις δραστηριότητες της Αγωγής του Καταναλωτή επιχειρείται η ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να σκέπτονται, να λειτουργούν και να δρουν ατομικά και συλλογικά, στο πλαίσιο μιας κριτικής, ορθολογικής και υπεύθυνης καταναλωτικής συμπεριφοράς για την προστασία του περιβάλλοντος, τη διασφάλιση της υγείας, και την αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής.

Στο πλαίσιο της Αγωγής Υγείας εντάσσονται και τα προγράμματα **Κυκλοφοριακής Αγωγής**⁹, τα οποία στοχεύουν στην απόκτηση από τους μαθητές κυκλοφοριακής συνείδησης και σωστής συμπεριφοράς (κυκλοφορία των μαθητών ως πεζών, ως οδηγών ποδηλάτου, καθώς και ως συνεπιβατών στο αυτοκίνητο). Οι τομείς της περιβαλλοντικής αγωγής, της άσκησης, της αντίληψης, της κινητικότητας και της κοινωνικοποίησης αποτελούν συμπληρωματικά στοιχεία της Κυκλοφοριακής Αγωγής. Για την υλοποίηση των προγραμμάτων Κυκλοφοριακής Αγωγής το Υπουργείο Παιδείας συνεργάζεται με το Υπουργείο Δημοσίας Τάξης, το Υπουργείο Μεταφορών, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, Επιστημονικούς Σύλλογους, Κέντρα Νεότητας και άλλους φορείς.

7. Πηγή: Ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας (www.yperth.gr) και Τμήμα Αγωγής Υγείας και Περιβαλλοντικής Αγωγής, Διεύθυνση Συμβουλευτικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, ΥΠΕΠΘ.

8. Πηγή: Ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας (www.yperth.gr) και Τμήμα Β΄ Αγωγής Υγείας και Περιβαλλοντικής Αγωγής, Διεύθυνση Συμβουλευτικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, ΥΠΕΠΘ.

9. Πηγή: Ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας (www.yperth.gr) και Τμήμα Αγωγής Υγείας και Περιβαλλοντικής Αγωγής, Διεύθυνση Συμβουλευτικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, ΥΠΕΠΘ.

Από το σχολικό έτος 2000-01 άρχισαν να υλοποιούνται στο πλαίσιο των σχολικών δραστηριοτήτων **Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας**¹⁰ με τους ακόλουθους θεματικούς άξονες που αφορούν το Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό και τη Συμβουλευτική:

- Εργασιακό περιβάλλον
- Οικονομική δραστηριότητα της τοπικής κοινωνίας
- Εργασιακές σχέσεις και τομείς επαγγελμάτων
- Ευρωπαϊκή διάσταση της εκπαίδευσης-απασχόλησης
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων ζωής και δεξιοτήτων για διαχείριση της σταδιοδρομίας.

Φορείς υλοποίησης και υπεύθυνοι για την υποστήριξη των παραπάνω προγραμμάτων είναι η Διεύθυνση Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Κατά το σχολικό έτος 2001-02 πραγματοποιήθηκαν 538 προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας¹¹.

Η **Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ΠΕ)**¹² στοχεύει:

- στη δημιουργία γνωστικών και αξιακών προϋποθέσεων στους μαθητές
- στην απόκτηση θετικών στάσεων και συμμετοχικών συμπεριφορών στα θέματα της προστασίας της οικολογικής ισορροπίας, της ποιότητας της ζωής και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού:

- λειτουργεί το Γραφείο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη Δ/ση ΣΕΠΕΔ του ΥΠΕΠΘ
- ιδρύθηκε το Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
- θεσπίστηκε ο θεσμός των Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
- ιδρύθηκαν και λειτουργούν 17 Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ)
- έχει προγραμματιστεί η λειτουργία ακόμη 25 ΚΠΕ στους νομούς που δεν υπάρχουν.

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση εντάσσεται ως γνωστικό αντικείμενο στα προγράμματα των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ οι αρχές και οι μέθοδοί της διατρέχουν το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Σπουδών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχει εκπονήσει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Παράλληλα, η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση εν-

10. Πηγή: Ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας (www.yperpth.gr) και Διεύθυνση Συμβουλευτικού Προσανατολισμού & Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, ΥΠΕΠΘ.

11. Πηγή: Ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας (www.yperpth.gr) και Διεύθυνση Συμβουλευτικού Προσανατολισμού & Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, ΥΠΕΠΘ.

12. Πηγή: Ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας (www.yperpth.gr) και Τμήμα Αγωγής Υγείας και Περιβαλλοντικής Αγωγής, Διεύθυνση Συμβουλευτικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, ΥΠΕΠΘ.

τάσσεται στις σχολικές δραστηριότητες και η εφαρμογή της περιλαμβάνει την υλοποίηση προγραμμάτων ΠΕ στα σχολεία, με το συντονισμό των υπευθύνων ΠΕ και την υποστήριξη των ΚΠΕ και άλλων φορέων, τα οποία αφορούν:

- εκπαιδευτικές επισκέψεις σχολείων με περιβαλλοντικό περιεχόμενο σε οικολογικού ενδιαφέροντος περιοχές
- την εφαρμογή προγραμμάτων ΠΕ και διανομή υποστηρικτικού υλικού στα σχολεία σε συνεργασία του ΥΠΕΠΘ με άλλους φορείς, όπως ΥΠΕΧΩΔΕ, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, Κέντρο Περιβαλλοντικής Αγωγής «Γαία» του Μουσείου Γουλανδρή, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, WWF κ.ά.
- την ανάπτυξη θεματικών ενοτήτων/δικτύων, εθνικών και διεθνών, με εθελοντική συμμετοχή σχολείων – για την παροχή επιστημονικής και παιδαγωγικής υποστήριξης στις σχολικές μονάδες, καθώς και πλαισίου επικοινωνίας και συνεργασίας (π.χ. «Η ΘΑΛΑΣΣΑ», «ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ», «ΤΟ ΔΑΣΟΣ», ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ-ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ», «ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ» κ.ά).

Σύμφωνα με τα στοιχεία που διαθέτουν οι Διευθύνσεις Σπουδών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, διεξάγονται κάθε χρόνο περί τα 2.000 εθελοντικά σχολικά προγράμματα ΠΕ αντίστοιχα σε κάθε βαθμίδα.

Στον πίνακα 6.4.1 και το διάγραμμα 6.3 παρουσιάζονται τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων που υλοποιήθηκαν από τις σχολικές μονάδες κατά το σχολικό έτος 2002-03 και η κατανομή τους ανά είδος δραστηριότητας και βαθμίδα εκπαίδευσης.

Υλοποιήθηκαν συνολικά 11.335 προγράμματα σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης: 1.408 στα νηπιαγωγεία (12,4%), 3.901 στα δημοτικά (34,4%), 3.467 στα γυμνάσια (30,6%), 1.598 στα λύκεια (14,1%) και 961 στα ΤΕΕ (8,5%).

Στα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά σχολεία η πλειονότητα των προγραμμάτων που πραγματοποιήθηκαν αφορούν δραστηριότητες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (40,7% των προγραμμάτων στα νηπιαγωγεία και 46% των προγραμμάτων στα δημοτικά) και αγωγής υγείας (32,5% στα νηπιαγωγεία και 33,5% στα δημοτικά). Στα γυμνάσια και τα ενιαία λύκεια ο μεγαλύτερος αριθμός προγραμμάτων αφορά την περιβαλλοντική εκπαίδευση (39,5% στα γυμνάσια και 41,6% στα λύκεια), την αγωγή υγείας (25,5% στα γυμνάσια και 23,3% στα λύκεια), τις πολιτιστικές δραστηριότητες (13,1% στα γυμνάσια και 13% στα λύκεια) και την αγωγή σταδιοδρομίας (6,8% στα γυμνάσια και 8,7% στα λύκεια). Στα ΤΕΕ, τέλος, οι περισσότερες δραστηριότητες υλοποιήθηκαν στα αντικείμενα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (39,2% των δραστηριοτήτων), της αγωγής υγείας (30,9% των δραστηριοτήτων) και της αγωγής σταδιοδρομίας (11,2%).

Ο πίνακας 6.4.2 δίνει πληροφορίες για τον αριθμό και το ποσοστό των σχολικών μονάδων οι οποίες κατά το σχολικό έτος 2002-03 πραγματοποίησαν προ-

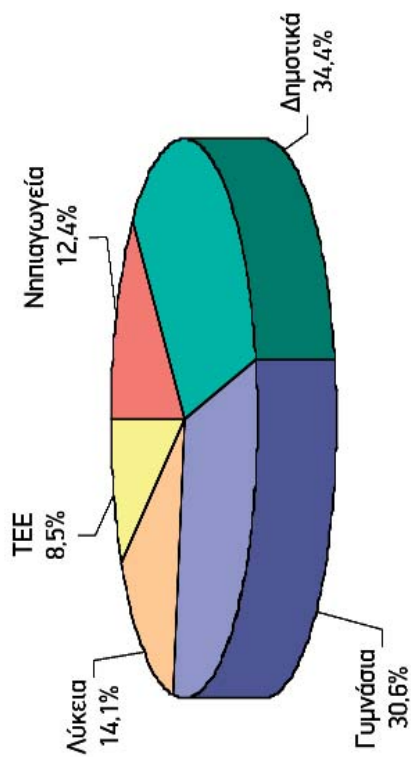
γράμματα σχολικών δραστηριοτήτων ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και είδος προγράμματος.

Το μέσο ποσοστό των σχολείων (νηπιαγωγείων, δημοτικών, γυμνασίων, λύκείων, ΤΕΕ) που υλοποίησαν κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά ένα τουλάχιστον πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων ανέρχεται στο 36,7%. Στα νηπιαγωγεία το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται στο 17,6%, στα δημοτικά στο 39,5%, στα γυμνάσια στο 67,7%, στα λύκεια στο 53,7% και στα ΤΕΕ στο 56,7%.

Ειδικότερα: σε προγράμματα αγωγής υγείας συμμετείχε το 7,9% των νηπιαγωγείων, το 20,7% των δημοτικών σχολείων, το 36,6% των γυμνασίων, το 23,8% των λύκείων και το 36,4% των ΤΕΕ. Προγράμματα αγωγής καταναλωτή υλοποίησαν κυρίως τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: το 4,5% των γυμνασίων, το 2,6% των λύκείων και το 4,5% των ΤΕΕ. Ομοίως, στην αγωγή σταδιοδρομίας συμμετείχε το 11,2% των γυμνασίων, το 9,6% των λύκείων και το 14,1% των ΤΕΕ. Σε προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης υπερίσχυσαν τα γυμνάσια, με ποσοστό 47,9%, ενώ ακολουθούν τα ΤΕΕ με ποσοστό 38,7%, τα λύκεια με 35,5%, τα δημοτικά με 26,6% και τα νηπιαγωγεία με 9,4%. Δραστηριότητες κυκλοφοριακής αγωγής πραγματοποίησε το 1,3% των νηπιαγωγείων, το 2,5% των δημοτικών, το 2,1% των γυμνασίων, το 0,4% των λύκείων και το 1,7% των ΤΕΕ.

Πίνακας 6.4.1. Κατανομή προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων ανά είδος προγράμματος και βαθμίδα εκπαίδευσης (2002-03)

Είδος προγράμματος	Αριθμός και ποσοστό (%) προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων που υλοποιήθηκαν στα σχολεία											
	Σύνολο		Νηπιαγωγεία		Δημοτικά		Γυμνάσια		Ενιαία Λύκεια		ΤΕΕ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Αγωγή υγείας	3318	29,3	457	32,5	1307	33,5	884	25,5	373	23,3	297	30,9
Αγωγή καταναλωτή	212	1,9	22	1,6	36	0,9	91	2,6	33	2,1	30	3,1
Αγωγή σταδιοδρομίας	488	4,3	1	0,1	4	0,1	236	6,8	139	8,7	108	11,2
Περιβαλλοντική εκπαίδευση	4777	42,1	573	40,7	1794	46,0	1369	39,5	664	41,6	377	39,2
Κυκλοφοριακή Αγωγή	263	2,3	74	5,3	136	3,5	40	1,2	5	0,3	8	0,8
Αθλητικές δραστηριότητες	363	3,2	22	1,6	143	3,7	117	3,4	63	3,9	18	1,9
Πολιτιστικές δραστηριότητες	1047	9,2	105	7,5	216	5,5	454	13,1	208	13,0	64	6,7
Αισθητική Αγωγή	122	1,1	16	1,1	26	0,7	58	1,7	18	1,1	4	0,4
Άλλη δραστηριότητα	745	6,6	138	9,8	239	6,1	218	6,3	95	5,9	55	5,7
Σύνολο	11335	100,0	1408	100,0	3901	100,0	3467	100,0	1598	100,0	961	100,0

Διάγραμμα 6.3 Κατανομή προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων ανά βαθμίδα εκπαίδευσης (2002-03)

Πίνακας 6.4.2. Συμμετοχή σχολείων σε προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και είδος προγράμματος (2002-03)

Είδος προγράμματος	Αριθμός και ποσοστό (%) σχολείων													
	Σύνολο		Νηπιαγωγεία		Δημοτικά		Γυμνάσια		Ενιαία Λύκεια		Τ Ε Ε			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Αγωγή υγείας	2702	18,7	428	7,9	1119	20,7	689	36,6	298	23,8	168	36,4		
Αγωγή καταναλωτή	193	1,3	21	0,4	34	0,6	85	4,5	32	2,6	21	4,5		
Αγωγή σταδιοδρομίας	400	2,8	1	0,0	3	0,1	211	11,2	120	9,6	65	14,1		
Περιβαλλοντική εκπαίδευση	3474	24,0	510	9,4	1439	26,6	901	47,9	445	35,5	179	38,7		
Κυκλοφοριακή Αγωγή	258	1,8	72	1,3	134	2,5	39	2,1	5	0,4	8	1,7		
Αθλητικές δραστηριότητες	285	2,0	21	0,4	130	2,4	85	4,5	38	3,0	11	2,4		
Πολιτιστικές δραστηριότητες	702	4,9	80	1,5	175	3,2	283	15,0	122	9,7	42	9,1		
Αισθητική Αγωγή	106	0,7	13	0,2	25	0,5	46	2,4	18	1,4	4	0,9		
Άλλη δραστηριότητα	573	4,0	112	2,1	191	3,5	156	8,3	76	6,1	38	8,2		
Σύνολο*	5306	36,7	956	17,6	2142	39,5	1273	67,7	673	53,7	262	56,7		

* Ένα σχολείο μπορεί να έχει υλοποιήσει ένα ή περισσότερα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων. Τα στοιχεία της τελευταίας γραμμής του πίνακα αφορούν τον αριθμό και το ποσοστό των σχολείων (συνολικά και ανά βαθμίδα εκπαίδευσης) που υλοποίησαν ένα τουλάχιστον πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων.

Συγκεντρωτικά στοιχεία για τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων που υλοποιήθηκαν κατά το σχολικό έτος 2002-03 -για τα σχολεία, τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν σε αυτά ανά βαθμίδα εκπαίδευσης, καθώς και για την κατανομή των στοιχείων αυτών ανά περιφέρεια της χώρας- δίνουν οι πίνακες 6.4.3. και 6.4.4.

Συνολικά συμμετείχαν 5.306 σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, 366.536 μαθητές και 27.983 εκπαιδευτικοί. Ο μέσος αριθμός προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων ανά σχολική μονάδα ανέρχεται σε 2,1, με τη χαμηλότερη τιμή να σημειώνεται στα νηπιαγωγεία (1,5 δραστηριότητες ανά σχολείο) και την υψηλότερη τιμή στα ΤΕΕ (3,7 δραστηριότητες ανά σχολείο). Ο μέσος αριθμός εκπαιδευτικών που συμμετείχαν ανά πρόγραμμα είναι 2,5, χωρίς αξιοσημείωτες αποκλίσεις του στοιχείου αυτού ανά βαθμίδα εκπαίδευσης. Όσον αφορά το μέσο αριθμό μαθητών που συμμετείχαν ανά πρόγραμμα ανέρχεται σε 32,3 για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, με την υψηλότερη τιμή να καταγράφεται στα δημοτικά (42 μαθητές/πρόγραμμα).

Πίνακας 6.4.3. Συμμετοχή σχολείων, μαθητών και εκπαιδευτικών σε προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων ανά βαθμίδα εκπαίδευσης (2002-03) (συγκεντρωτικός πίνακας)

Βαθμίδα εκπαίδευσης	Σύνολο σχολικών μονάδων που συμμετείχαν	Ποσοστό (%) σχολείων που συμμετείχαν	Μέσος αριθμός προγραμμάτων ανά σχολική μονάδα που συμμετείχε	Σύνολο μαθητών που συμμετείχαν	Μέσος αριθμός μαθητών ανά πρόγραμμα	Σύνολο εκπαιδευτικών που συμμετείχαν	Μέσος αριθμός εκπαιδευτικών ανά πρόγραμμα
Νηπιαγωγεία	956	17,6	1,5	32063	22,8	2616	1,9
Δημοτικά	2142	39,5	1,8	163851	42,0	10948	2,8
Γυμνάσια	1273	67,7	2,7	104393	30,1	8269	2,4
Ενιαία Λύκεια	673	53,7	2,4	43973	27,5	3761	2,4
ΤΕΕ	262	56,7	3,7	22256	23,2	2389	2,5
Σύνολο	5306	36,7	2,1	366536	32,3	27983	2,5

Πίνακας 6.4.4. Συμμετοχή σχολείων, μαθητών και εκπαιδευτικών σε προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων ανά περιφέρεια (2002-03) (συγκεντρωτικός πίνακας)

Περιφέρεια	Σύνολο σχολικών μονάδων που συμμετείχαν	Ποσοστό (%) σχολείων που συμμετείχαν	Μέσος αριθμός προγραμμάτων ανά σχολική μονάδα που συμμετείχε	Σύνολο μαθητών που συμμετείχαν	Μέσος αριθμός μαθητών ανά πρόγραμμα	Σύνολο εκπαιδευτικών που συμμετείχαν	Μέσος αριθμός εκπαιδευτικών ανά πρόγραμμα
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	397	47.1	2.2	25114	28.4	1861	2.1
Αττική - Πειραιάς	1075	39.4	2.4	100642	38.9	7161	2.8
Βόρειο Αιγαίο	215	49.7	2.0	11104	25.8	996	2.3
Δυτική Ελλάδα	365	28.2	2.1	22357	29.4	1908	2.5
Δυτική Μακεδονία	230	36.9	1.9	14626	33.8	1078	2.5
Ήπειρος	204	29.1	1.9	11304	28.5	935	2.4
Θεσσαλία	403	28.6	1.9	21851	28.1	1745	2.2
Ιόνια Νησιά	181	49.2	2.2	10165	25.7	860	2.2
Κεντρική Μακεδονία	979	40.2	2.2	72254	33.4	5512	2.5
Κρήτη	349	34.2	2.1	24200	33.2	1858	2.6
Νότιο Αιγαίο	202	34.4	2.0	10871	27.5	933	2.4
Πελοπόννησος	363	35.8	2.1	22746	30.5	1703	2.3
Στερεά Ελλάδα	343	34.8	1.9	19302	30.3	1433	2.2
Σύνολο	5306	36.7	2.1	366536	32.3	27983	2.5

6.5. Το Πρόγραμμα της Ολυμπιακής Παιδείας

Εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, το Υπουργείο Παιδείας ξεκίνησε κατά το σχολικό έτος 1998-99 την υλοποίηση του προγράμματος «Ολυμπιακή Παιδεία»¹³, σκοπός του οποίου είναι η εξοικείωση των μαθητών με την έννοια του αθλητισμού και την προώθηση του Ολυμπιακού Ιδεώδους. Το περιεχόμενο του προγράμματος περιλαμβάνει ένα σύνολο δράσεων που αφορούν την ενημέρωση των μαθητών σε θέματα αθλητισμού και Ολυμπιακών Αγώνων και την ευαισθητοποίησή τους, ώστε, αφού γνωρίσουν διαχρονικά γεγονότα, να αγαπήσουν τον αθλητισμό, να υιοθετήσουν τις αξίες που υπηρετεί ο Ολυμπισμός, να αποκτήσουν σωστή αθλητική παιδεία, να διαμορφώσουν σωστή αθλητική συμπεριφορά και θετικές στάσεις ζωής, απορρίπτοντας καταστάσεις και συμπεριφορές που υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής και τον πολιτισμό μας. Στο πλαίσιο του προγράμματος χρηματοδοτούνται σχολικές δράσεις με θέμα τους άξονες: αθλητισμός, πολιτισμός, ολυμπιακή εκκευρία, πολυπολιτισμικότητα, και εθελοντισμός. Η «Ολυμπιακή Παιδεία» εντάσσεται στο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου αλλά εφαρμόζεται και εκτός του σχολικού ωραρίου με δραστηριότητες (αθλητικές, εικαστικές) που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα όλων των παιδιών - συμπεριλαμβάνοντας τα λιγότερο ικανά στα σπορ και τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και για την υλοποίησή του απασχολούνται καθηγητές Φυσικής Αγωγής. Το ΥΠΕΠΘ φιλοδοξεί ο θεσμός της «Ολυμπιακής Παιδείας» να συνεχιστεί και μετά την Ολυμπιάδα του 2004, ως βασικό και αναπόσπαστο στοιχείο της ελληνικής εκπαίδευσης, υποστηρίζοντας το ρόλο του σχολείου ως «φορέα πολιτισμού».

Κατά το σχολικό έτος 1998-99 έγιναν επιμορφωτικά σεμινάρια καθηγητών Φυσικής Αγωγής (25) και δασκάλων (5) από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και εφαρμογή του πιλοτικού προγράμματος στην ΣΤ' Τάξη, σε 30 σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας. Το 1999-2000 πραγματοποιήθηκαν επιμορφωτικά σεμινάρια σε 134 καθηγητές Φυσικής Αγωγής. Επίσης εφαρμόστηκε παρεμβατικό πρόγραμμα προαγωγής της Ολυμπιακής Παιδείας στις τρεις τελευταίες τάξεις 400 σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε όλη την Ελλάδα. Το 2000-01 διορίστηκαν και επιμορφώθηκαν 1000 καθηγητές Φυσικής Αγωγής και συμμετείχαν στο πρόγραμμα 3.000 σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και 450.000 μαθητές.

Οι πίνακες που ακολουθούν παρέχουν στοιχεία για τη συμμετοχή των δημοσίων σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο πρόγραμμα της Ολυμπιακής Παιδείας κατά το σχολικό έτος 2003-04, ανά βαθμίδα εκπαίδευσης (πίνακας 6.5.1) και περιφέρεια της χώρας (πίνακας 6.5.2).

13. Πηγή: Ιστοσελίδα του προγράμματος «Ολυμπιακής Παιδείας» (www.olympiakipaideia.gr).

Σύμφωνα με τα στοιχεία της «Αποτύπωσης» (πίνακας 6.5.1), κατά το σχολικό έτος 2003-04 συμμετείχαν στην Ολυμπιακή Παιδεία συνολικά 5.682 σχολικές μονάδες (το 63% των σχολείων όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης) και 5.782 εκπαιδευτικοί. Η κατανομή των στοιχείων αυτών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης είναι η εξής: στα δημοτικά συμμετείχε το 54,4% των σχολείων και το 9,2% του αντίστοιχου διδακτικού προσωπικού, στα γυμνάσια το 81,7% των σχολείων και το 4,7% των εκπαιδευτικών, στα λύκεια το 70% των σχολείων και το 4,5% των εκπαιδευτικών και στα ΤΕΕ το 69,7% των σχολείων και το 2,4% των εκπαιδευτικών.

Οι περιφερειακές διαφοροποιήσεις όσον αφορά τη συμμετοχή των σχολείων στο πρόγραμμα της Ολυμπιακής Παιδείας (πίνακας 6.5.2) κατά το σχολικό έτος 2003-04, κυμαίνονται από 43,4% στην περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας έως 76% στην περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας.

Πίνακας 6.5.1. Συμμετοχή σχολείων και εκπαιδευτικών στην «Ολυμπιακή Παιδεία» ανά βαθμίδα εκπαίδευσης (2003-04)

Βαθμίδα εκπαίδευσης	Σύνολο σχολείων	Αριθμός και ποσοστό (%) σχολείων που συμμετέχουν στην «Ολυμπιακή Παιδεία»		Σύνολο εκπαιδευτικών	Αριθμός και ποσοστό (%) εκπαιδευτικών που συμμετέχουν στην «Ολυμπιακή Παιδεία»	
		N	%		N	%
Δημοτικά	5416	2947	54,4	32861	3014	9,2
Γυμνάσια	1881	1536	81,7	32737	1547	4,7
Λύκεια	1253	877	70,0	19727	887	4,5
ΤΕΕ	462	322	69,7	13868	334	2,4
Σύνολο	9012	5682	63,0	99193	5782	5,8

Πίνακας 6.5.2. Συμμετοχή σχολείων και εκπαιδευτικών στην «Ολυμπιακή Παιδεία» ανά περιφέρεια (2003-04)

Περιφέρεια	Σύνολο σχολείων	Αριθμός και ποσοστό (%) σχολείων που συμμετέχουν στην «Ολυμπιακή Παιδεία»		Σύνολο εκπαιδευτικών	Αριθμός και ποσοστό (%) εκπαιδευτικών που συμμετέχουν στην «Ολυμπιακή Παιδεία»	
		N	%		N	%
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	489	348	71.2	5068	351	6.9
Αττική-Πειραιάς	1833	1306	71.2	26629	1315	4.9
Βόρειο Αιγαίο	280	187	66.8	2720	193	7.1
Δυτική Ελλάδα	843	366	43.4	6746	369	5.5
Δυτική Μακεδονία	370	245	66.2	3579	252	7.0
Ήπειρος	435	244	56.1	3722	245	6.6
Θεσσαλία	852	509	59.7	8927	513	5.7
Ιόνια Νησιά	214	148	69.2	2415	159	6.6
Κεντρική Μακεδονία	1421	1080	76.0	19120	1111	5.8
Κρήτη	598	326	54.5	5901	338	5.7
Νότιο Αιγαίο	378	226	59.8	3329	226	6.8
Πελοπόννησος	659	365	55.4	5829	375	6.4
Στερεά Ελλάδα	640	332	51.9	5208	335	6.4
Σύνολο	9012	5682	63.0	99193	5782	5.8

6.6. Ερευνητικά-Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Στη συνέχεια (πίνακες 6.6.1, 6.6.2 και 6.6.3) παρουσιάζονται ορισμένα από τα βασικά μεγέθη που αφορούν την υλοποίηση προαιρετικών ερευνητικών-εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση κατά τα τελευταία πέντε σχολικά έτη (1999-2004). Πρόκειται για προγράμματα εκπαιδευτικών δράσεων και μεταρρυθμίσεων, που χρηματοδοτούνται κυρίως από την Ευρωπαϊκή Ένωση και υλοποιούνται σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Σπουδών του ΥΠΕΠΘ, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και τα Παιδαγωγικά Τμήματα που συνεργάζονται με το Υπουργείο Παιδείας. Γίνεται αναφορά στα ερευνητικά-εκπαιδευτικά προγράμματα, τα οποία συγκέντρωσαν τις περισσότερες καταχωρίσεις στη Βάση Δεδομένων της «Αποτύπωσης», όπως είναι το πρόγραμμα «Σωκράτης», τα προγράμματα «ΣΕΠΠΕ», το πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων» και το πρόγραμμα της «Ευέλικτης Ζώνης».

Το **ΣΩΚΡΑΤΗΣ**¹⁴ είναι το πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στον τομέα της εκπαίδευσης. Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος αφορούν:

14. Πηγή: Ιστοσελίδα του προγράμματος Σωκράτης (<http://europa.eu.int/comm/education/Socrates.html>) και «Πρόγραμμα ΣΩΚΡΑΤΗΣ: Προγράμματα δράσης στον τομέα της εκπαίδευσης (2000-2006), Οδηγίες για τους Αιτούντες», Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000.

- την ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες και τη διευκόλυνση της ευρείας διακρατικής πρόσβασης σε εκπαιδευτικούς πόρους στην Ευρώπη, με την παράλληλη προώθηση των ίσων ευκαιριών σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης
- την ποσοτική και ποιοτική βελτίωση του επιπέδου γνώσης των γλωσσών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως των λιγότερο διαδεδομένων και των λιγότερο διδασκομένων
- την προαγωγή της συνεργασίας και της κινητικότητας στον τομέα της εκπαίδευσης, ιδίως μέσω ενθάρρυνσης των ανταλλαγών μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, προώθησης της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ενθάρρυνσης βελτιώσεων στο σύστημα αναγνώρισης ακαδημαϊκών τίτλων και περιόδων σπουδών και ανάπτυξης της ανταλλαγής πληροφοριών
- την ενθάρρυνση καινοτομιών στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών μεθόδων και υλικών και τη διερεύνηση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος σχετικά με την εκπαιδευτική πολιτική.

Στο πλαίσιο του ΣΩΚΡΑΤΗ υλοποιούνται οι παρακάτω επιμέρους δράσεις:

Η δράση COMENIUS, η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας της σχολικής εκπαίδευσης και περιλαμβάνει ως επί μέρους δράσεις τις διακρατικές συμπράξεις σχολικών ιδρυμάτων, την κατάρτιση διδασκόντων και λοιπού εκπαιδευτικού προσωπικού σχολικών ιδρυμάτων και τη δημιουργία δικτύων· η δράση ERASMUS, η οποία αφορά τη βελτίωση της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης· η δράση GRUNDTVING, που υποστηρίζει τη δια βίου εκπαίδευση και την εκπαίδευση ενηλίκων· η δράση LINGUA, που υποστηρίζει τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και εκμάθησης γλωσσών και την προαγωγή της δια βίου πρόσβασης σε ευκαιρίες εκμάθησης γλωσσών σύμφωνα με τις ανάγκες του κάθε ατόμου· η δράση MINERVA, που προωθεί την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας στην εκπαίδευση· Παρατήρηση και Καινοτομία στα εκπαιδευτικά συστήματα και τις εκπαιδευτικές πολιτικές· οι Κοινές Δράσεις, που συνδέουν το πρόγραμμα ΣΩΚΡΑΤΗΣ με άλλα κοινοτικά προγράμματα· και τα Συνοδευτικά Μέτρα, τα οποία υποστηρίζουν πρωτοβουλίες που συμβάλλουν στην επίτευξη των γενικών στόχων του προγράμματος.

Αντικείμενο του έργου «**Σχολεία Εφαρμογής Πειραματικών Προγραμμάτων Εκπαίδευσης (ΣΕΠΠΕ)**»¹⁵, την υλοποίηση του οποίου έχει αναλάβει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Ενέργεια 1.1^ο του ΕΠΕΑΕΚ) σε συνεργασία με τις Διευ-

15. Πηγή: Ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας (www.ypepth.gr/tmhmad/seppe.html), Ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (www.pi-schools.gr) και «Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 1997-2000: Το έργο μιας Τριετίας», Αθήνα, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2000.

θύνσεις Σπουδών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του ΥΠΕΠΘ, είναι η ανάπτυξη, η εφαρμογή και η αξιολόγηση καινοτομικών προγραμμάτων σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας, στο πλαίσιο του εγχειρήματος της εσωτερικής μεταρρύθμισης του ελληνικού σχολείου. Τα ΣΕΠΠΕ λειτουργούν ως «προθάλαμος» ή «εργαστήριο» των καινοτομιών και βοηθούν ουσιαστικά στην αξιολόγηση των νέων ιδεών και τεχνολογιών, ώστε να γενικευτούν οι καινοτομίες αυτές στα σχολεία της χώρας. Οι κύριες δράσεις των «Σχολείων Εφαρμογής Πειραματικών Προγραμμάτων Εκπαίδευσης» περιλαμβάνουν:

- Πειραματικές εκπαιδευτικές πρακτικές σε γνωστικές περιοχές του Προγράμματος Σπουδών (όπως πειραματισμό σε επί μέρους αντικείμενα, θέματα και διδακτικές προσεγγίσεις των γνωστικών περιοχών του σχολικού προγράμματος και πειραματισμό στους τρόπους αναδιάταξης του Προγράμματος Σπουδών (Π.Σ.), του Ωρολογίου Προγράμματος (Ω.Π.) και του σχολικού χώρου)
- Εισαγωγή καινοτόμων γνωστικών αντικειμένων στο σχολικό πρόγραμμα (όπως πειραματισμό για την εισαγωγή-ενσωμάτωση νέων γνωστικών αντικειμένων με έμφαση στην τοπική και διεθνή διάσταση και πειραματισμό στην ένταξη-ενσωμάτωση στο Π.Σ. και το Ω.Π. του σχολείου εκπαιδευτικών προγραμμάτων, θεματικών και προσεγγίσεων που ήδη πραγματοποιούνται σε μεγάλο αριθμό σχολείων εκτός προγράμματος)
- Υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα (όπως πειραματισμό σε μορφές προγραμματισμού και αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής τάξης και σχολικής μονάδας και σε μορφές διοίκησης και διαχείρισης της σχολικής μονάδας στα πλαίσια της εκπαιδευτικής αποκέντρωσης, καθώς και πειραματισμό σε διαδικασίες συμμετοχής των επιστημονικών, κοινωνικών και οικονομικών φορέων της τοπικής κοινωνίας στην εκπαιδευτική διαδικασία και στη διοίκηση της σχολικής μονάδας).

Με την εφαρμογή του έργου ΣΕΠΠΕ επιδιώκεται η ανανέωση του περιεχομένου της σχολικής γνώσης, η αναβάθμιση και ο επαναπροσδιορισμός του ρόλου των εκπαιδευτικών στη σχολική διαδικασία, η διεύρυνση του εκπαιδευτικού έργου του σχολείου με τη συνεργασία της επιστημονικής κοινότητας και τη συμμετοχή των μαθητών σε διεπιστημονικά και καινοτόμα προγράμματα, καθώς και η αναβάθμιση του κοινωνικού και πολιτιστικού ρόλου του σχολείου με το άνοιγμα της παρεχόμενης εκπαίδευσης στην τοπική κοινωνία και τη συμμετοχή των φορέων της τοπικής κοινωνίας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Κατά το σχολικό έτος 1997-98 το πρόγραμμα διέτρεξε την πρώτη πιλοτική περίοδο εφαρμογής του.

Η «**Βουλή των Εφήβων**»¹⁶ είναι εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Βουλής των Ελλήνων, που υλοποιείται σε ετήσια βάση με τη συνεργασία των Υπουργείων Παιδείας Ελλάδος και Κύπρου. Απευθύνεται στους μαθητές της Α΄ και Β΄ τάξης των λυκείων και της τελευταίας τάξης των ΤΕΕ, καθώς και στους μαθητές των ελληνικών λυκείων του εξωτερικού και των Τεχνικών Σχολών. Κεντρική επιδίωξη του προγράμματος είναι η καλλιέργεια θετικής στάσης των νέων απέναντι στη «συμμετοχή στα κοινά», καθώς και η μύησή τους στις αξίες, τους κανόνες και τις πρακτικές της δημοκρατίας. Οι μαθητές, που συμμετέχουν εθελοντικά στο πρόγραμμα, αναπτύσσουν τους προβληματισμούς, τις απόψεις και τις προτάσεις τους σε ατομική γραπτή εργασία, η οποία αξιολογείται στο ειδικό Κέντρο Αξιολόγησης που οργανώνεται στην Αθήνα και στελεχώνεται από καθηγητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Έτσι επιλέγονται 300 Έφηβοι Βουλευτές από την Ελλάδα και 50 από την Κύπρο και τον απόδημο ελληνισμό. Από κάθε εκλογική περιφέρεια της Ελλάδας επιλέγονται τόσοι Έφηβοι Βουλευτές όσοι είναι οι βουλευτές στο εθνικό κοινοβούλιο. Οι επιλεγόμενοι Έφηβοι Βουλευτές προσκαλούνται στο Κοινοβούλιο τον Ιούνιο ή Ιούλιο κάθε έτους για τέσσερις ημέρες, συγκροτούνται σε Σώμα και συζητούν τα θέματα και τις προτάσεις που τίθενται από τους μαθητές που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων διευθύνει τις εργασίες της Ολομέλειας της Βουλής των Εφήβων. Οι εργασίες της Βουλής των Εφήβων πηλαιοιώνονται από προγράμματα πολιτιστικών εκδηλώσεων (παραστάσεις αρχαίου δράματος, ξεναγήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους, συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, κ.τ.λ.).

Στο πλαίσιο του νέου Διαθεματικού Ενιαίου Πηλαιοσίου Προγραμμάτων Σπουδών που επεξεργάστηκε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο εντάσσεται η «**Ευέλικτη Ζώνη**»¹⁷ Διαθεματικών και Δημιουργικών Δραστηριοτήτων» για το δημοτικό και η «**Ζώνη Καινοτόμων Δράσεων**» για το γυμνάσιο (ανάλογες δραστηριότητες προβλέπονται και για τη λειτουργία του νηπιαγωγείου). Στόχος του προγράμματος αυτού είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης και καινοτόμου δράσης των μαθητών και των εκπαιδευτικών μέσα από μεθοδολογίες ολιστικής και διαθεματικής προσέγγισης της γνώσης και την υλοποίηση δραστηριοτήτων και σχεδίων εργασίας σε ατομικό ή ομαδικό επίπεδο. Η «ευέλικτη ζώνη διαθεματικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων» και η «ζώνη καινοτόμων δράσεων» εμπλουτίζονται με προγράμματα δραστηριοτήτων, στα οποία εντάσσονται θέματα από την Ολυμπιακή Παιδεία, επιλεγμένες ενότητες από το πρόγραμμα «Μελίνα» και τα προγράμματα που εφαρμόστηκαν στα Σχολεία Εφαρμογής Πειραματικών Προγραμμάτων Εκπαίδευσης (ΣΕΠΠΕ), την Αγωγή Υγείας και τις διαφυλικές

16. Πηγή: Βουλή των Ελλήνων / Επιτροπή του Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων» και ιστοσελίδα του προγράμματος «Βουλή των Εφήβων» (<http://www.vouliefivon.gr>).

17. Πηγή: Ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας (www.ypepth.gr) και Ιστοσελίδα Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (<http://www.pi-schools.gr/programs/EuZin/EuZin.htm>).

σχέσεις, την Τοπική Ιστορία, τη Διαπολιτισμική Αγωγή, τις Νέες Τεχνολογίες, την Περιβαλλοντική Αγωγή, τα Εικαστικά, κ.ά. Ο χρόνος της ευέλικτης ζώνης και των καινοτόμων δράσεων για μεν το δημοτικό ποικίλλει από 4 ώρες στις μικρές τάξεις μέχρι 2 ώρες στις δυο τελευταίες, για δε το γυμνάσιο περιορίζεται αρχικά στις 2 ώρες την εβδομάδα. Η πιλοτική εφαρμογή της ευέλικτης ζώνης ξεκίνησε το Μάιο του 2001 σε τέσσερα Δημοτικά Σχολεία της Αττικής και συνεχίστηκε κατά το σχολικό έτος 2001-02 σε 11 νηπιαγωγεία, σε 566 δημοτικά σχολεία και σε 52 γυμνάσια της χώρας αστικά και ημιαστικά. Από το 2002-03 επιχειρείται η γενίκευση εφαρμογής της καινοτομίας σε όλα τα σχολεία της υποχρεωτικής εκπαίδευσης της χώρας. Για την υποστήριξη της εφαρμογής της ευέλικτης ζώνης διαμορφώθηκε το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό και επιμορφώθηκαν οι σχολικοί σύμβουλοι και όλοι οι εμπλεκόμενοι στο πρόγραμμα εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

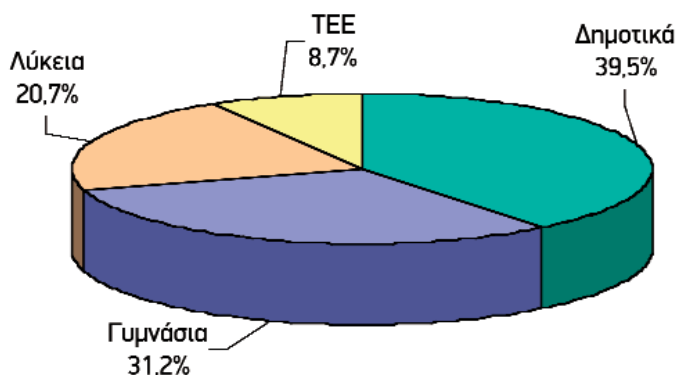
Στον πίνακα 6.6.1 παρουσιάζονται τα ερευνητικά-εκπαιδευτικά προγράμματα που υλοποιήθηκαν κατά τα σχολικά έτη 1999-2004 από τα δημόσια σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και η κατανομή τους ανά κατηγορία προγράμματος και βαθμίδα εκπαίδευσης.

Τα προγράμματα που πραγματοποιήθηκαν στα δημοτικά αφορούν την «Ευέλικτη Ζώνη» σε ποσοστό 48,3%, δράσεις του προγράμματος «Σωκράτης» σε ποσοστό 24,9% και προγράμματα ΣΕΠΠΕ σε ποσοστό 13,5%. Στα γυμνάσια, οι δράσεις του προγράμματος «Σωκράτης» αντιπροσωπεύουν το 50,3% του συνόλου των προγραμμάτων, τα προγράμματα ΣΕΠΠΕ το 22% και οι συμμετοχές στο πρόγραμμα της «Ευέλικτης Ζώνης» το 13,5%. Στα λύκεια, το 41,7% του συνόλου των προγραμμάτων που πραγματοποιήθηκαν αφορά δράσεις του προγράμματος «Σωκράτης», το 22,6% συμμετοχές στο πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων» και το 17,4% προγράμματα ΣΕΠΠΕ. Τέλος, στα ΤΕΕ το 45,6% των προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν αφορά συμμετοχές στο πρόγραμμα «Σωκράτης», το 15,9% συμμετοχές στο πρόγραμμα της «Βουλής των Εφήβων» και το 14,2% σε προγράμματα ΣΕΠΠΕ. Συνολικά, κατά το διάστημα 1999-2004, υλοποιήθηκαν 2.608 ερευνητικά-εκπαιδευτικά προγράμματα σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, εκ των οποίων 1.030 (ποσοστό 39,5%) έγιναν στα δημοτικά, 813 (ποσοστό 31,2%) στα γυμνάσια, 539 (ποσοστό 20,7%) στα λύκεια και 226 (ποσοστό 8,7%) στα ΤΕΕ. Η κατανομή του συνόλου των ερευνητικών-εκπαιδευτικών προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν κατά το διάστημα αυτό ανά βαθμίδα εκπαίδευσης απεικονίζεται στο διάγραμμα 6.4.

Πίνακας 6.6.1. Κατανομή ερευνητικών - εκπαιδευτικών προγραμμάτων ανά κατηγορία προγράμματος και βαθμίδα εκπαίδευσης (1999-2004)

Κατηγορία προγράμματος	Αριθμός και ποσοστό (%) ερευνητικών - εκπαιδευτικών προγραμμάτων ανά βαθμίδα εκπαίδευσης									
	Σύνολο		Δημοτικά		Γυμνάσια		Λύκεια		ΤΕΕ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Σωκράτης	993	38,1	256	24,9	409	50,3	225	41,7	103	45,6
ΣΕΠΠΕ	444	17,0	139	13,5	179	22,0	94	17,4	32	14,2
Βουλή των Εφήβων	158	6,1	0	0,0	0	0,0	122	22,6	36	15,9
Ευέλικτη Ζώνη	607	23,3	497	48,3	110	13,5	0	0,0	0	0,0
Άλλο Πρόγραμμα	406	15,6	138	13,4	115	14,1	98	18,2	55	24,3
Σύνολο*	2608	100,0	1030	100,0	813	100,0	539	100,0	226	100,0

Διάγραμμα 6.4 Κατανομή ερευνητικών - εκπαιδευτικών προγραμμάτων ανά βαθμίδα εκπαίδευσης (1999-2004)

Ο πίνακας 6.6.2 παρέχει στοιχεία για τα σχολεία που συμμετείχαν σε ερευνητικά-εκπαιδευτικά προγράμματα κατά τα σχολικά έτη 1999-2004 ανά κατηγορία προγράμματος και βαθμίδα εκπαίδευσης. Το μέσο ποσοστό των σχολείων όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (δημοτικών, γυμνασίων, λυκείων, ΤΕΕ) που συμμετείχαν κατά την προηγούμενη πενταετία (1999-2004) σε ένα τουλάχιστον εκπαιδευτικό-ερευνητικό πρόγραμμα ανέρχεται στο 16,2%. Στα δημοτικά το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται στο 11,7%, στα γυμνάσια στο 22,4%, στα λύκεια στο 23,9% και στα ΤΕΕ στο 22,9%.

Ειδικότερα: σε δράσεις του «Σωκράτη» συμμετείχε το 4,2% των δημοτικών σχολείων, το 14% των γυμνασίων, το 13% των λυκείων και το 12,6% των ΤΕΕ. Σε προγράμματα ΣΕΠΠΕ έλαβε μέρος το 2,2% των δημοτικών, το 7,4% των γυμνασίων, το 6,6% των λυκείων και το 2,4% των ΤΕΕ. Στη «Βουλή των Εφή-

βων» συμμετείχε το 7,8% των ηυκείων και το 6,3% των ΤΕΕ. Τέλος, στην «Ευέλκκη Ζώνη» συμμετείχε το 5,4% των δημοτικών σχολείων και το 3,7% των γυμνασίων.

Πίνακας 6.6.2. Συμμετοχή σχολείων σε ερευνητικά - εκπαιδευτικά προγράμματα ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και κατηγορία προγράμματος (1999-2004)

Κατηγορία προγράμματος	Αριθμός και ποσοστό (%) σχολείων*									
	Σύνολο		Δημοτικά		Γυμνάσια		Λύκεια		ΤΕΕ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Σωκράτης	715	7,9	230	4,2	264	14,0	163	13,0	58	12,6
ΣΕΠΠΕ	355	3,9	121	2,2	140	7,4	83	6,6	11	2,4
Βουλή των Εφήβων	127	1,4	0	0,0	0	0,0	98	7,8	29	6,3
Ευέλκκη Ζώνη	364	4,0	294	5,4	70	3,7	0	0,0	0	0,0
Άλλο Πρόγραμμα	302	3,4	115	2,1	77	4,1	72	5,7	38	8,2
Σύνολο	1463	16,2	636	11,7	421	22,4	300	23,9	106	22,9

* καταγράφεται ο αριθμός και το ποσοστό των σχολείων τα οποία συμμετείχαν κατά το διάστημα 1999-2004 σε ένα τουλάχιστον ερευνητικό-εκπαιδευτικό πρόγραμμα

Ο πίνακας 6.6.3 παρουσιάζει την περιφερειακή κατανομή των σχολείων που συμμετείχαν στα παραπάνω ερευνητικά-εκπαιδευτικά προγράμματα κατά τα σχολικά έτη 1999-2004 ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

Οι περιφέρειες οι οποίες κατά μέσο όρο συγκεντρώνουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή σχολείων είναι η Κεντρική Μακεδονία (22,9%), η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (21,9%), τα Ιόνια Νησιά (21%), η Αττική-Πειραιάς (18,6%), το Νότιο Αιγαίο (18,5%) και η Κρήτη (17,9%). Ειδικότερα: Η συμμετοχή των δημοτικών σχολείων σε ερευνητικά-εκπαιδευτικά προγράμματα είναι μεγαλύτερη στα Ιόνια Νησιά (23,1% των σχολείων), στην Κεντρική Μακεδονία (21,5%) και στο Νότιο Αιγαίο (18,7%). Η συμμετοχή των γυμνασίων εμφανίζει τις υψηλότερες τιμές στις περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (33,6%), της Κρήτης (28,2%) και του Βορείου Αιγαίου (28%). Οι περιφέρειες με τη μεγαλύτερη συμμετοχή των ηυκείων είναι το Βόρειο Αιγαίο (41%), η Δυτική Μακεδονία (36,4%) και η Κρήτη (30,3%). Τέλος, η συμμετοχή των ΤΕΕ σε ερευνητικά εκπαιδευτικά προγράμματα είναι εντονότερη στις περιφέρειες του Βορείου Αιγαίου (38,9%), της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (34,8%), της Κεντρικής Μακεδονίας και της Στερεάς Ελλάδας (33,3%).

Πίνακας 6.6.3. Συμμετοχή σχολείων σε ερευνητικά - εκπαιδευτικά προγράμματα ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και περιφέρεια (1999-2004)

Περιφέρεια	Αριθμός και ποσοστό (%) σχολείων*						Λύκεια						ΤΕΕ	
	Σύνολο Σχολείων			Δημοτικά			Γυμνάσια			Λύκεια			ΤΕΕ	
	Σύνολο	N	%	Σύνολο	N	%	Σύνολο	N	%	Σύνολο	N	%	Σύνολο	N
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	489	107	21,9	300	48	16,0	107	36	33,6	59	15	25,4	23	8
Αττική - Πειραιάς	1833	341	18,6	910	127	14,0	460	114	24,8	352	81	23,0	111	19
Βόρειο Αιγαίο	280	45	16,1	173	8	4,6	50	14	28,0	39	16	41,0	18	7
Δυτική Ελλάδα	843	78	9,3	566	21	3,7	149	33	22,1	95	18	18,9	33	6
Δυτική Μακεδονία	370	53	14,3	239	17	7,1	81	19	23,5	33	12	36,4	17	5
Ήπειρος	435	48	11,0	273	12	4,4	88	19	21,6	53	14	26,4	21	3
Θεσσαλία	852	118	13,8	565	54	9,6	150	26	17,3	95	28	29,5	42	10
Ιόνια Νησιά	214	45	21,0	121	28	23,1	49	10	20,4	33	7	21,2	11	0
Κεντρική Μακεδονία	1421	325	22,9	856	184	21,5	306	69	22,5	187	48	25,7	72	24
Κρήτη	598	107	17,9	399	49	12,3	110	31	28,2	66	20	30,3	23	7
Νότιο Αιγαίο	378	70	18,5	203	38	18,7	83	16	19,3	62	11	17,7	30	5
Πελοπόννησος	659	48	7,3	412	17	4,1	124	14	11,3	89	14	15,7	34	3
Στερεά Ελλάδα	640	78	12,2	399	33	8,3	124	20	16,1	90	16	17,8	27	9
Σύνολο	9012	1463	16,2	5416	636	11,7	1881	421	22,4	1253	300	23,9	462	106
														22,9

* καταγράφεται ο αριθμός (N) και το ποσοστό (%) των σχολείων τα οποία συμμετείχαν κατά το διάστημα 1999 - 2004 σε ένα τουλάχιστον ερευνητικό-εκπαιδευτικό πρόγραμμα

6.7. Ανασκόπηση Κεφαλαίου

Στο κεφάλαιο αυτό παρέχονται στοιχεία για ένα σύνολο δραστηριοτήτων που ανέπτυξαν οι σχολικές μονάδες κατά το σχολικό έτος 2002-03¹⁸ με στόχο τη διεύρυνση του προγράμματος σπουδών και την υποστήριξη του διδακτικού, παιδαγωγικού και κοινωνικού τους έργου. Ειδικότερα γίνεται αναφορά: στην ανάπτυξη της σχολικής ζωής (π.χ. πραγματοποίηση καλλιτεχνικών/πολιτιστικών, αθλητικών, περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων, τη διοργάνωση εκθέσεων, εκπαιδευτικών επισκέψεων, εορτών κ.λπ.)· στη διοργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων για θέματα που είναι σχετικά με τη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα· τη συμμετοχή σε μαθητικούς διαγωνισμούς· την υλοποίηση εξωπρογραμματικών δραστηριοτήτων (π.χ. υλοποίηση προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αγωγής υγείας, αγωγής καταναλωτή κ.λπ.)· τη συμμετοχή σε ερευνητικά/εκπαιδευτικά προγράμματα και καινοτομίες. Σύμφωνα με τα στοιχεία της «Αποτύπωσης», η δραστηριοποίηση των σχολικών μονάδων στους παραπάνω τομείς καταγράφεται σημαντική.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι:

Κατά το σχολικό έτος 2002-03, σε σημαντικό ποσοστό σχολείων λειτούργησε ομάδα για θεατρικές δραστηριότητες (45,5%), δραστηριότητες χορού (35,4%), χορωδίας (33,3%) και ζωγραφικής (15,4%). Επίσης, σε αρκετά μεγάλο αριθμό σχολείων λειτούργησε ομάδα μπάσκετ (28,4%), ποδοσφαίρου (26,1%), βόλλει (22,8%) και στίβου (16,4%), ενώ τα σχολεία που ανέπτυξαν δραστηριότητες σχετικές με τον ευπρεπισμό του σχολικού χώρου, το σχολικό κήπο, τη δενδροφύτευση και την ανακύκλωση ανέρχονταν αντίστοιχα στο 36,3%, 17,9%, 16,6% και 17,2% του συνόλου των σχολείων. Αξιοσημείωτα είναι και τα ποσοστά των σχολείων στα οποία λειτούργησε ομάδα για τη διοργάνωση εκθέσεων ζωγραφικής (23,3%), χειροτεχνίας (16%) και βιβλίου (13,8%). Στο σύνολο των δραστηριοτήτων για τις οποίες λειτούργησε ομάδα, το 40,8% ήταν καλλιτεχνικές-πολιτιστικές δραστηριότητες, το 22,4% αθλητικές, το 16,8% περιβαλλοντικές και το 13,4% δραστηριότητες σχετικές με τη διοργάνωση εκθέσεων. Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση οι αθλητικές δραστηριότητες ήταν συγκριτικά οι περισσότερες, ενώ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση υπερεπερνούσαν οι καλλιτεχνικές/πολιτιστικές δραστηριότητες.

Κατά το σχολικό έτος 2002-03 πραγματοποιήθηκαν, επίσης, κατά μέσο όρο 5,1 εκπαιδευτικές επισκέψεις, 4,4 περίπατοι και 2,1 σχολικές εκδρομές ανά σχολική μονάδα. Ο μέσος αριθμός διδακτικών ωρών που διατέθηκαν για τα παραπάνω ανά τμήμα ήταν αντίστοιχα 24,6, 25,5 και 12,9 ώρες. Ο μέσος αριθμός εορτών που πραγματοποιήθηκαν ανά σχολική μονάδα ανέρχεται σε 4 εορτές και διατέθηκαν για το σκοπό αυτό 19,4 διδακτικές ώρες ανά τμήμα. Καταγράφο-

18. Κάθε έτος «Αποτύπωσης» τα περισσότερα από τα στοιχεία που καταχωρούνται στη Βάση Δεδομένων για τις σχολικές δραστηριότητες αφορούν το προηγούμενο σχολικό έτος.

νται 3 συναντήσεις με γονείς για ενημέρωση σχετικά με την πρόοδο των μαθητών κατά μέσο όρο ανά σχολείο και 2,3 συναντήσεις με γονείς για επίδοση βαθμολογίας. Ο μέσος αριθμός διδακτικών ωρών που διατέθηκαν για τα παραπάνω ανά τμήμα είναι αντίστοιχα 4,4 και 3,7 ώρες. Επιπλέον, ο μέσος αριθμός συναντήσεων των μαθητών στο πλαίσιο των μαθητικών κοινοτήτων ανέρχεται σε 2,8 ανά σχολείο και γι' αυτό το σκοπό διατέθηκαν κατά μέσο όρο 3,7 διδακτικές ώρες ανά τμήμα.

Για την ενημέρωση των μαθητών σε ζητήματα ευρύτερου κοινωνικού προβληματισμού (π.χ. περιβάλλον, διατροφή, ναρκωτικά κ.λπ.) οργανώθηκαν από τις σχολικές μονάδες με τη συνεργασία ή μη επιστημονικών, κοινωνικών και άλλων φορέων (π.χ. περιβαλλοντικών οργανώσεων, οργανισμών υγείας, κοινωνικών υπηρεσιών, εκπροσώπων εργασιακών τομέων κ.ά.) το σχολικό έτος 2002-03 συνολικά 35.076 ενημερωτικές εκδηλώσεις στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Από αυτές 11.779 έγιναν στα νηπιαγωγεία (33,6%), 15.087 στα δημοτικά (43%), 4.718 στα γυμνάσια (13,5%), 2.424 στα λύκεια (6,9%) και 1.068 στα ΤΕΕ (3%). Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση οι περισσότερες ενημερωτικές εκδηλώσεις που υλοποιήθηκαν αφορούσαν θέματα κυκλοφοριακής αγωγής, διατροφής, καθαριότητας, πρόληψης ατυχημάτων και πρώτων βοηθειών. Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ο μεγαλύτερος αριθμός ενημερωτικών εκδηλώσεων αφορούσε τους σεισμούς, το κάπνισμα, τα ναρκωτικά, τις πρώτες βοήθειες και την καθαριότητα. Μία τουλάχιστον ενημερωτική εκδήλωση κατά τη διάρκεια τους σχολικού έτους οργάνωσε το 60,9% των νηπιαγωγείων, το 72% των δημοτικών, το 75,1% των γυμνασίων, το 66,1% των λύκείων και το 64,9% των ΤΕΕ.

Όσον αφορά τη συμμετοχή των σχολείων σε μαθητικούς διαγωνισμούς –επιστημονικούς, καλλιτεχνικούς και αθλητικούς– με στόχο τη δημιουργική έκφραση των μαθητών και την ανάδειξη των δυνατοτήτων τους, προκύπτει ότι, κατά το σχολικό έτος 2002-03, σε έναν τουλάχιστον μαθητικό διαγωνισμό συμμετείχε το 29,5% του συνόλου των σχολικών μονάδων της χώρας. Το ποσοστό των γυμνασίων (45,1%), των λύκείων (50,2%) και των ΤΕΕ (26,2%) με μία τουλάχιστον συμμετοχή σε διαγωνισμό υπερτερούσε σημαντικά έναντι του αντίστοιχου ποσοστού των δημοτικών σχολείων (19,6%). Τα δημοτικά σχολεία συμμετείχαν κυρίως σε διαγωνισμούς εικαστικών-φωτογραφίας-χαρτών-αφίσας, μαθηματικών, λογοτεχνίας-ποίησης και αθλητισμού-σκακιού. Στα γυμνάσια οι περισσότερες συμμετοχές σχολείων εμφανίζονται σε διαγωνισμούς μαθηματικών, εικαστικών-φωτογραφίας-χαρτών-αφίσας, χορού, μουσικής, έκθεσης-δοκιμίου-μαθητικού εντύπου και λογοτεχνίας-ποίησης. Ομοίως, μεγάλος αριθμός λύκείων συμμετείχαν σε διαγωνισμούς μαθηματικών αθλά και σε διαγωνισμούς φυσικής-χημείας, μουσικής, χορού, αρχαίων και νέων ελληνικών και εικαστικών-φωτογραφίας-χαρτών-αφίσας. Στα ΤΕΕ οι περισσότερες συμμετοχές σχολείων σημειώθηκαν σε διαγωνισμούς τεχνολογίας και εικαστικών-φωτογραφίας-χαρτών-αφίσας.

Σε σχέση με την ανάληψη σχολικών πρωτοβουλιών για την υλοποίηση προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων –προγραμμάτων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των κεντρικών δράσεων του Υπουργείου Παιδείας, με στόχο την υιοθέτηση από τους μαθητές θετικών τρόπων και στάσεων ζωής– προκύπτει ότι:

Κατά το σχολικό έτος 2002-03 υλοποιήθηκαν συνολικά 11.335 προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης: 1.408 στα νηπιαγωγεία (12,4%), 3.901 στα δημοτικά (34,4%), 3.467 στα γυμνάσια (30,6%), 1.598 στα λύκεια (14,1%) και 961 στα ΤΕΕ (8,5%). Από αυτά τα περισσότερα ήταν προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (42,1% του συνόλου των προγραμμάτων), αγωγής υγείας (29,3%), πολιτιστικές δραστηριότητες (9,2%), προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας (4,3%), αθλητικές δραστηριότητες (3,2%), προγράμματα κυκλοφοριακής αγωγής (2,3%) και αγωγής καταναλωτή (1,9%). Το μέσο ποσοστό των σχολείων (νηπιαγωγείων, δημοτικών, γυμνασίων, λύκείων, ΤΕΕ) που υλοποίησαν κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά ένα τουλάχιστον πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων ανέρχεται στο 36,7%. Στα νηπιαγωγεία το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται στο 17,6%, στα δημοτικά στο 39,5%, στα γυμνάσια στο 67,7%, στα λύκεια στο 53,7% και στα ΤΕΕ στο 56,7%. Συνολικά συμμετείχαν 5.306 σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, 366.536 μαθητές και 27.983 εκπαιδευτικοί.

Τέλος, η συμμετοχή των σχολείων σε ερευνητικά-εκπαιδευτικά προγράμματα –προγράμματα εκπαιδευτικών δράσεων και καινοτομιών που χρηματοδοτούνται κυρίως από την Ευρωπαϊκή Ένωση και υλοποιούνται σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Σπουδών του ΥΠΕΠΘ, τα Παιδαγωγικά Τμήματα των Πανεπιστημίων και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο– εμφανίζει κατά την τελευταία πενταετία (1999-2004)¹⁹ την ακόλουθη εικόνα:

Το μέσο ποσοστό των σχολείων όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης που συμμετείχαν κατά τα σχολικά έτη 1999-2004 σε ένα τουλάχιστον εκπαιδευτικό-ερευνητικό πρόγραμμα ανέρχεται στο 16,2%. Στα δημοτικά το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 11,7%, στα γυμνάσια 22,4%, στα λύκεια 23,9% και στα ΤΕΕ 22,9%. Τις περισσότερες καταχωρήσεις στη Βάση Δεδομένων της «Αποτύπωσης» συγκέντρωσαν: οι δράσεις του προγράμματος «Σωκράτη», στις οποίες συμμετείχε το 4,2% των δημοτικών σχολείων, το 14% των γυμνασίων, το 13% των λύκείων και το 12,6% των ΤΕΕ· τα προγράμματα ΣΕΠΠΕ, στα οποία έλαβε μέρος το 2,2% των δημοτικών, το 7,4% των γυμνασίων, το 6,6% των λύκείων και το 2,4% των ΤΕΕ· η «Βοήθεια των Εφήβων», στην οποία συμμετείχε το 7,8% των λύκείων και το 6,3% των ΤΕΕ· και η «Ευέλικτη Ζώνη», στην οποία συμμετείχε το 5,4% των δημοτικών σχολείων και το 3,7% των γυμνασίων.

19. Κάθε έτος «Αποτύπωσης» τα στοιχεία που καταχωρούνται στη Βάση Δεδομένων για τη συμμετοχή των σχολείων σε εκπαιδευτικά/ερευνητικά προγράμματα αφορούν την προηγούμενη πενταετία.